

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Synodus Dioecesana Mediolanensis IIII. Habita Anno M.D.LXXIII. Gregorio XIII. Pontifice. In nomine sanctae, & Indiuiduae Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Carolus S. R. E. Tit. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

contra eisdem, secundo Dominico die Quadragesimæ.

4 Edictum de ijs qui denunciant Hæreticos, hæresive suspectos, Dominico primo die & Aduentus & Quadragesimæ.

Tit. 3. decr. 17. pag. 74. 5 Prouincialis secundi Mediolanensis Concilij Decretum de Notarijs legata pia non denunciantibus, Dominico primo die Quadragesimæ.

Tit. 1. decr. 38. pag. 68. 6 Eiusdem de Notarijs & publicis vsurarijs, quibus interdictum est ecclesiasti-

ca & Christiana sepultura, Calendis Ianuarij, & feria secunda post Pentecosten.

7 Eiusdem decretum de inuentibus bona Clerici mortui, feria secunda post diem Dominicam Resurrectionis Domini.

8 Eiusdem decretum de melioramentis à conductore bonorum ecclesiasticorum factis, primo die festo postquam ad manus cuiusque parochi peruenerit, & deinceps singulis annis die Dominico secundo mensis Maij.

Tit. 3. decr. pag. 73.

Tit. 3. decr. 11. pag. 72.

SYNODVS DIOECESANA MEDIOLANENSIS IIII.

Habita Anno M. D. LXXIIII.

GREGORIO XIII. PONTIFICE.

In nomine sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Carolus S. R. E. Tit. S. Præxedis Presbyter Cardinalis, Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopus S. Ecclesiæ Mediolanensis. vniuerso Clero nostro salutem in Domino.

DIOECESANAM Synodum diuina auxiliante gratia iam quartam Mediolani nuper habuimus: in qua & pro vestra, & pro populi nobis commissi Christiana disciplina nos decreta aliquot confecimus ac promulgauimus: quæ nunc typis impressa in lucem prodire volumus. Iis in decretis sancientibus si quod sanè studium nostrum fuit; profectò idem vos in illis seruandis atque exequendis vsque adeo diligentius prestare oportet; vt vel ex hoc ipso, quod vno obedientiæ spiritu debetis officio, in dies magis tum in gloria Dei, tum in salute animarum procuranda conitet fructus synodaliū laborum. Valet in Domino. Mediolani ex ædibus Archie-

piscopalibus, pridie nonas Maij, anno Iubilei, M. D. LXXV.

Indictio Synodi Diæcesanæ IIII.

In nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Carolus Borromæus S. R. E. Tit. S. Præxedis Presbyter Cardinalis, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus S. Mediolanensis Ecclesiæ, Vniuersis & singulis Christianis fidelibus Ciuitatis & Diæcesis nostræ Salutem in Domino.

IESV CHRISTI sanguinem & viscera redolens cura pastoralis, omnes summæ sollicitudinis partes ab ijs summopere deposcit, quos Spiritus san-

que posuit regere Ecclesiam Dei. Id sane nos cum aliquando animo menteque reputemus; plane equidem agnoscimus hereditatem nostram in cruce eiusdem Christi Domini, & in laboribus plurimis. Quare studio perpetuo, vigilijs maximis, perenni que diligentia elaborandum nobis est, in muneris huius quod magnum & multiplex sustineamus, perfuntione. Iam hoc anno aliqua visitationum parte obuiamus; alia sunt, que pro nostri officij sollicitudine a nobis pretermitti non oportet. In ijs potissimum est anniuersaria illa olim veterum canonum iure, ac nuper Tridentino decreto constituta diocesane Synodi conuocatio atque actio: quam sollicitè amplecti debemus.

Quocirca his nostris literis vniuersos & singulos qui Mediolani & diocesi nostra beneficia cuiusvis generis ecclesiastica, etiam que sine vlla cura sunt, obtinent; quique sacris item ordinibus initiati sunt; eos preterea omnes tum seculares tum regulares clericos, qui quouis iure vel consuetudine nostrae Synodo diocesane interesse debent, monemus in Domino; eisdemque omnibus & singulis in virtute sanctae obedientiae, ac poenis sacrorum Canonum iure sancitis, iubemus atque edicimus, vt ipsi clericali habitu decenti nostris prouincialibus & diocesanis Concilijs edictisque prescripto, ac superpelliceis preterea mundis induti, die decimo sexto mensis Nouembris proximè sequentis, quem diem inchoandae diocesane Synodi certum indicimus, summo mane in nostram Metropolitanam Ecclesiam Mediolanum conueniant: idque non alij eorum nomine, sed ipsimet (nisi legitima causa qua nobis probare debent, impediti) omnino praesentent. Inde autem, cum conuenierint, ne cuiquam discedere liceat, nisi missione a nobis impetrata.

Edicimus preterea, id quod nostro prouinciali Concilio secundo decretum est, vt post indictam huius Synodi promulgationem, in omnibus & vrbis & diocesis nostrae Ecclesijs parochialibus, quinta quaque feria in singulas hebdomadas, quoad ipsa Synodus absoluta ac dimissa de more erit; Missa de Spiritu sancto, aut si quando officij ratio aliter

postulet, oratio de eodem in Missa sacro quod sit, dicatur.

In Metropolitanam autem & Collegiatis Ecclesijs, processionum etiam munus singulis Dominicis diebus intus obeatur; ex animoque preces fiant, quibus a Deo nobis auxilium imploretur in illa Synodali rerum tractatione.

Et quoniam religiosam animi praeparationem haec Synodalis actio ab ecclesiastici ordinis hominibus potissimum requirit, qui praesentes adesse debent; hoc eos omnes & singulos, quod puriores ad eam conueniant, vehementer in Domino monemus, vt dominico die proxime futuram Synodum antecedit, ipsam peccata confessi, non solum sacerdotes Missae sacrum faciant, sed reliqui singuli cuiusvis ordinis clerici sanctissimam Eucharistiam sumant; hocque idem etiam omnes summo mane praesentent eo ipso die, quo adiutrice Dei gratia a nobis Synodi initium fiet.

Quod autem sanctius triduanam illam Synodalem actionem habeantur; illud tum sacerdotes, tum clericos vniuersos singulosque magnopere hortamur, vt tribus ipsis statim Synodi diebus ieiunent: cum praesertim omnis illa Synodalis tractatio sub initium aduentus Christi Domini cadat ritu nostrae Mediolanensis Ecclesiae, quo sacri aduentus tempore, cum sicut olim, ita nunc a quibusdam pijs fidelibus ieiunium etiam fiat; tum ab ijs quoque illud fieri exquisitum est, qui abstinentiae, ieiunij, christianarumque virtutum exemplo ceteris praelucere debent.

Illud item edicimus ac iubemus, vt iidem & vniuersi & singuli, nec etiam itinere quod Synodi causa huc facturi sunt, nec verò hic item, ab ea clericali vitae disciplina, sacerdotali morum grauitate prouincialibus & diocesanis nostris Synodis praecipua discedant: sed ita se gerant, in verbo, in conuersatione, in charitate, quemadmodum Apostolus monet: vt cum [eos posuerit Deus, non in iram sed in acquisitionem salutis, & in edificationem, officij sui memores, ambulent dignè Deo, per oia ei placentes,] & quae edificationis sunt agentes, vt in illis glorificetur nomen Domini Iesu Christi.

SCIANT

SCIANT verò vrbis & diœcesis nostræ fideles, Synodalem hanc actionē à nobis indictam præcipuum quoddam charitatis studium ab ijs ipsis postulare, quibus in Christo ministramus; cum illa omnis eò pertineat, vt per nos [gressus illorum dirigantur in viam salutis.] Quare paterna cohortatione eos vehementer in Domino admonemus, vt & sua & nostræ causâ nobiscum orationis studium adhibeant: dieque Dominico Synodum præcedente, initio scilicet sacri Aduentus, primum verè penitentes & confessi, sacram communionē sumant; hoc maxime precantes, vt Dei auxilium te misericordia, nos ea, quæ ad nostram, eorumque omnium qui curæ nostræ commissi sunt, salutem pertinent, diligenter sancteque agamus. In quarum rerum fidem has literas nostra nostrique Cancellarij manu signatas confici, sigilloque nostro muniri, & promulgari, Metropolitanæque nostræ, & Collegiatarum Ecclesiarum, Aduentumque Archiepiscopaliū valuis publicè affigi iussimus. Quam affixionem habere eam vim volumus, ac si ipsis singulis quorum interest, illa alata ac denunciata essent.

Datum ex Palatio nostro Archiepiscopali, Die 18. Septembris. 1574.

DECRETA EDITA IN SY-
nodo Diœcesana quarta Me-
diolanensi.

Decretum. I.

Ieiunij pridie festi diei S. Ambrosij seruandum.

SACRI diei, quo B. Ambrosius singulari Dei munere & gratia Episcopus populo Mediolanensi datus est, celebritas, eò maiorem ab illo cultum deposcit, quò plura is beneficia tanto patrono intercedente, perpetuis temporibus à Deo totius consolationis, & patre misericordiarum accepit. Quorum nos beneficiorum memoria & recordatione excitati, proque animarum salute, cupientes à clero populoque nobis commissio debita religionis studia prestari, quo potissimum tempore id omnis pietatis ratio postulat: pridie festi eius diei à fidelibus ieiunium seruand-

dum declaramus & decernimus. Quod ex præcepto ieiunium in calendarium perpetuum eo statò die adscribitum à parochis & vrbis & diœcesanis Dominico die proximè præcedenti populo religiosè denunciari mandamus.

Decretum. II.

PAROCHIALIS Ecclesiæ festo die, & in diœcesi, & in vrbe (prout etiã ex veteri consuetudine compertum est) illius Parochiæ incolæ ab omni seruuili opere abstineant; reliqua præsent, vt prouincialibus nostris Concilijs sancitum est, ad religiosum festi diei cultum.

Quo præterea die Parochus, quæ præcipuè tertio Prouinciali Cõcilio de vniuscuiusque Parochiæ festo colendo constitutum, ad excitandam fidelium pietatē accuratè exequatur.

Qui item illius Parochiæ adueticij, incolæ, & hospites, peregrinive sunt festu eundem diem seruent.

Qui in ea parochia habitant, si illo festo die ad opus faciendū aliò dolosè in fraudem abierint, eos grauiter Parochus arguat.

Decretum. III.

VT fideles nostræ curæ commissi, quo temporis spatio debent, diebus festis religiosè colendis ab opere seruuili abstinere; pro vrbis & diœcesis nostræ consuetudine, festi diei initium, à media nocte quæ illius diei celebritatem proximè præcedit, fieri; & sequenti itidem media nocte eundem diem terminari & concludi declaramus atque decernimus.

Decretum. IIII.

FVIT olim tanti apud antiquos patres ille status in Ecclesiam propriam Parochialem fidelium conuentus, vt ad hanc disciplinam populi Christiani institutioni valde accommodatam retinendam, certis decretis cautio aliqua adhibita sit.

Primo enim hoc iussum est, vt Dominicis festisque diebus parochi sacerdotes antequam Missæ sacrum faciant, plebem interrogent, si alterius Parochiæ fidelis adsit; qui proprio contempto presbytero ibi Missam audire velit; quem si inuenerint, statim inde eiciant, & in Parochialem suam Ecclesiam ad Missam audiendam redire compellant.

Deinde

Festus dies ecclesiæ parochialis à parochiæ incolis colendus.

Tit. de fest. die. cultu. §. Quò religiosus. pag. 87.

Qua hora scitus dies incipiat, & desinat.

Fideles diebus festis conueniant ad Ecclesiã parochialem.

Deinde illud planè vetitum extitit, aliè
nè Parochiæ fidelem à Parocho ad Mis-
sam non recipi, nisi in itinere fuerit, &
placitum ibi habuerit.

Cuius veteris disciplinæ restituendæ, in
vsumque reuocandæ desiderio flagrans
sacra Tridentina Synodus, ab Episcopis
fideles cum hoc moneri voluit, vt fre-
quenter ad proprias parochiales Eccle-
sias, saltem Dominicis diebus, Festisq;
maioribus accedant: tum illud etiam di-
ligenter, vnumquemque teneri vbi cõ-
modè fieri potest, Parochiæ suæ interes-
se ad audiendum verbum Dei; ac pro-
inde id præterea statuit, ab animarum
curam gerentibus, inter Missarum solen-
nia aliquid ex ijs quæ in Missa leguntur,
exponi; & sanctissimi illius sacrificij my-
sterium aliquod explanari; plebes sibi
commissas salutaribus verbis pasci; eas-
demque doceri, quæ scire omnibus neces-
sarium est ad salutem; in lege Domini
erudiri; & sacra eloquia illis explanari;
tam in vnaquaque Ecclesia parochiali
pueros fidei rudimentis instrui.

Nos igitur eisdem Tridentinæ Syno-
di decretis, & veteri salutari exemplo
adducti, cum populum curæ nostræ com-
missum rebus ad salutem necessarijs in-
structum per bona opera ad præmium
sempiternum perducere summopere in
Domino cupiamus; nè fructibus ijs ca-
reat, quos percipiunt, qui ex sanctorum
Patrum monitis ad parochialem Eccle-
siam frequenter accedunt: hæc nostra
monitione vniuersos & singulos nobis
in curam traditos cohortamur,
ac per viscera misericordiæ I E S V
CHRISTI obsecramus atque obte-
stamur, vt quamuis in suis vicinijs, oppi-
dis, & suburbijs, oratoria, capellas, alias-
ve Ecclesias habeant, vbi sanctissimo
Missæ sacrificio interesse possint; fre-
quenter Dominicis saltem alijsque so-
lennibus festis diebus ad suam quique
parochialem Ecclesiam conueniant: vbi
à Parocho, cui eorum cura commissa
est, verbo Dei pascantur, fidei Christia-
næ rudimentis alijsque animarum salu-
ti necessarijs præceptis erudiantur; ad
sanctissima Sacramenta religiosius per-
cipienda instruantur; ad eorundemq;
frequenter vsum, vt illa sacra Synodus

optat, paternis eius cohortationibus in
dies magis inflammentur; tum ab eodè
item audiant, qui dies festi, si qui in heb-
domadam inciderint, colendi; quæ vi-
giliæ ieiunare seruanda sint; discant
ab ipso item, quæ Christianæ pietatis of-
ficia in illis religionè colendis præstari
oporteat; ac quæ præterea supplicatio-
nes, processionesve, aut stationes, oratio-
nes, indulgentiæ, iubilæa indicantur; quæ
matrimoniorum denunciationse fiant;
quæ item pro ratione temporum admo-
nitu iussu nostro ad diligentiorum eor-
um institutionem promulgentur.

His, atque adeo alijs fructibus, qui ex pa-
ternis Parochi vel in cohortando vel in
monendo officiis existunt, eos carere cõ-
tingit, qui ad Missæ sacrum ijs diebus in
suam parochialem Ecclesiam non con-
ueniunt.

Immo verò quòd hoc audiendæ illis die-
bus Missæ parochialis munus à fidelibus
minus diligenter præstatur, & à quibus-
dam planè negligitur, multa incommo-
da existunt: hinc sæpe fidei articulorù,
& Dei sanctæque matris Ecclesiæ præ-
ceptorum, quæ ad salutem consequendæ
Christianam hominem nosse oportet,
in plerisq; imperitia; festorù dierù cul-
tus neglectus; debita Christianæ pieta-
tis opera non exulta; non cognita Chri-
stiana familiarum institutio; languen-
scens sacerdotum parochorum omne of-
ficiam, eorum aliquis contemptus, san-
ctissimorum institutorum, & sacrorum
Canonum violatus vsum; hinc denique
in Ecclesijs parochialibus, quæ à maio-
ribus tanto pietatis studio exedificate
sunt, instaurandis, ornandis, fartis, testif-
que habendis cura multis ex partibus
neglecta; in illisque nulla aut penè exi-
gua ecclesiastica ad diuina officia obeun-
da necessaria supellex.

His tot tantisque malis atque incommo-
dis vnusquisq; occurrere studeat, id di-
ligenter exequendo, quod sanctorum Pa-
trum suadet institutum, quod Tridenti-
na Synodus moneri iubet, quod ex illius
iussu nos de vnus cuiusque vestram sa-
lute solliciti, paternis vocibus cohorta-
mur, & monemus in Domino.

Nec verò quemquam aliquod, quod vel
ex parochialis Ecclesiæ aliqua distàtia,
vel

vel ex pluvia, frigore, estu, temporumve vicissitudine existit, incommodum ab hoc officio deterreat: immo verò ad illud diligentius exequendum, prout in Domino confidimus, se quisque eorum accendat necesse est; qui salutis suae memores, huius rei gravitatem eorum quae commemorata sunt ratione perpèderent; quique aliquando secum animo reputabunt, non solum parochialem Ecclesiam sibi datam esse, in qua primùm baptismo suscepto Christo Domino renati alijs Sacramentis aluntur ad perpetuam salutem; sed parochum etiam Sacerdotem sibi loco parentis esse debere, quem diligant, colant, atque observent; hoc sibi proponentes, illum pro fidelibus sibi commissis apud Deum internum ac deprecatorem esse, diuinæ legis interpretem, dispensatorem mysteriorum Dei, Christianæ vitæ & morum disciplinæ magistrum, à quo omne petant piè recteque agendi consilium, ac ministrum denique omnium ferè, quæ ad salutem eis necessaria sunt.

Huic autem nostræ monitioni & si omnes pro præcipua suæ salutis cura audientes esse debent; in primis tamen patres familias, tutores, curatores, ludi magistrum, cæterosque aliorum modo rationi curationive præfectos cohortamur, diuinamque contestatione admonemus, ut de sua & aliorum quorum curam gerunt, salute solliciti, primùm ipsi hæc nostræ monita amplectantur; tum illos etiam crebris cohortationibus ad illa exequenda inflamment; idque curent, ut non solum Missæ & diuinorum officiorum tempore illi in parochialem Ecclesiam conveniant; verum etiam, ut institutas in ea doctrinæ Christianæ scholas præscriptis illis diebus frequentent.

Illud norint præterea uniuersi curæ nostræ commissi fideles, pro modo culpe nos grauius cum illis acturos esse, qui è frequenti ad parochialem Ecclesiam conuentu cum tam salutaria in via Domini adiumenta habere potuerint; ijs neglectis, contemptisque eo conuentu, illos cõpertum erit, vel ad fidem necessaria ignorare, vel statuta ieiunia non egisse, vel festorum dierum cultum violasse.

Ut autem nostræ hæc monitio crebrius

repetita, diligentiusque emulgata, fidelium mentibus animisque inlixa hæreat, quò studiosius ipsi in illius executionem, quemadmodum vehementer in Domino optamus, incumbant; eam communè sermone explicatam, de verbo ad verbum à singulis parochis quàm sæpius populo sibi commissio legi & recitari mandamus.

Decretum. V.

SACERDOTES, & Clerici in feriis, Dominicis festisque diebus, qua hora in choro diuinis officijs concelebrandis adstricti non sunt parochum intra cuius parochiæ fines habitant, in doctrinæ Christianæ scholis adiuuent; in vrbe ad præscriptum eorum, quibus id curæ ab Archiepiscopo datum erit; in diocesi autem Vicariis foraneorum.

Si quis verò pagus aut vicus frequens est; ubi (quoniam ab Ecclesia parochiali distet, ab eoque non longe oratoria, capellæve) doctrinæ Christianæ scholam Vicarij foranei iudicio erigi expediat; hoc idem Vicarius iubeat, ut illius pagi, seu vici, seu earum capellarum Sacerdotes Clericiue, id Christianæ doctrinæ scholas adiuuandi munus, quod in parochiali Ecclesia illis iniunximus, in ipsis capellis oratorijsve statuto tempore præsentent.

Si quando præterea in diocesi per pluuie vim, niues, aliamve temporis grauitatem, viæ aut itineris difficultati adiunctam, ad eiusmodi scholas in parochiali Ecclesia qui debent conuenire difficilius possunt; illud etiam idem Vicarius procuret, ut tunc in oratorijs, vel capellis propinquiorebus, aut saltem si non potest, alio honesto loco, per Clericum idoneum, seu per alios scholæ sodales in vitæ & doctrinæ Christianæ studio instructiores, aliqua tum tradenda, tum præcipienda eiusmodi doctrinæ exercitatio fiat; nè ob vllam causam statutis diebus hoc institutum, atque pabuli spiritualis vltus illis desit.

Decretum. VI.

SICVT sanctorum imagines sanctè & decenter exornari postulat Christianæ pietatis cultus; ita cauendū sum-

C

moperè

Sacerdotes & clerici feriis diebus ad doctrinæ christianæ scholas conueniant.

Sacerdotes & clerici feriis diebus ad doctrinæ christianæ scholas conueniant.

Sacerdotes & clerici feriis diebus ad doctrinæ christianæ scholas conueniant.

Sanctorum imagines decenter exornanda.

moperè est, ne quod ad ornatum adhibetur, parum conveniat cum illorum sanctitate.

Quare quæcunque indumenta & ornamenta, quouis genere ea sint, quibus illæ exornantur, eiusmodi sint, ut nihil in ipsis inepti, nihil profani, nihil indecori, nihil denique inhonesti, aut quo fidelium mentes oculique offendi possint, conspiciatur, ut etiam Tridentino Concilio sancitum est.

§. 25. dec. de Inuoc. sanct.

Compatres rudes fidei rudimenta rate recitēt.

Decretum. VII.

UT Parochus constet, compatres fidei rudimenta non ignorare, cum eos ita rudes Provinciali Concilio, & Synodali decreto illud munus obire vetitum sit; ne quos aliunde iam certo non scitis fidei initijs instructos esse, ad id officij munerisve prius is adhibeat, quam sibi illi fidei Symbolum, orationem Dominicam, ut veteri Canone iustum est, tum etiam Salutationem Angelicam recitarint; interrogatique de fidei articulis ostenderint, se rerum quas ad salutem necessarias scire nunquamque fidelem oportet, notitiam habere.

Decretum. VIII.

CAVEAT Parochus, Sacerdosve baptizans, ne ad infantem baptizandum alio christiute utatur, quam eo, quod illo ipso anno consecratum est; nisi periculo mortis instante.

Christina in baptismo.

Decretum. IX.

TABERNACULI, ubi sacratissimum Corpus Domini asseruatur, & armarij item ubi sacra olea statis vasculis inclusa custodiuntur, & fontis item baptismalis clausus Parochus diligenter cauteq; apud se custodiat: ac ne Clerico qui deum ministro illas vilo modo committat.

Claves tabernaculi & sacrorum oleorum a parochis custodiantur.

Decretum. X.

PAROCHVS cum ad frequentissimum Sacramentorum usum Parochie sue fideles cohortet, ut Provinciali tercio Concilio sanciuimus; tum crebris monitis illud quod Siluerius Pontifex Maximus statuit, in consuetudine reuocare studeat, ut qui sæpius non communicant singulis saltem Dominicis diebus in Quadragesima Corpus Domini sumant; ac præterea diebus Dominiq; aduentus.

Parochus fideles ad sacramenta adhortetur. Tit. quæ ad sac. Euch. iulio. pag. 92.

Decretum. XI.

AD ægrotum Parochus ipse, nisi inualetudine, aliave necessaria causa impeditus sit, Corpus Domini deferat. si vero aliquando in hoc ministerio necesse habet alio Sacerdote uti; ne alio utatur, nisi quem ad confessiones audiendas concessa scriptis facultate Archiepiscopus probauerit, idoneumq; iudicauerit; cum sæpe contingat, ægrotum cui sanctissimum Corpus Domini deferatur, iterum confiteri velle, propterea quod post peractam confessionem aliquid commiserit, vel ante commissum recordatus sit.

Parochi officium in comunione gratiatum.

Decretum. XII.

NE Parochi, Sacerdotesve alij intra Missarum solennia, quidquam quod profanum sit, quodq; ad rerum eiusmodi emanationem attineat, de altari populo pronuncient, aut exulgent.

Nihil profanum de altari enunciatum.

Decretum. XIII.

QVOD Provinciali secundo Concilio iustum est, in Missa conuentuali & parochiali, cum Corpus Domini eleuatur, signum sono campanæ dari: in alijs Missis id ita præstetur, ut tunc paruulum tintinnabulum, aut è latere altaris appensum, aut à sacristia allatum, à clerico ministro certis distinctis ictibus pulsetur.

Tintinnabulum cum corpore Domini eleuatur pulsum. Tit. 2. decre. 6. pag. 66.

Decretum. XIII.

QVO planius casus nobis reseruatos confessorij Sacerdotes perpetuo norint, cum pro temporum varietate eorum reseruatiorem à nobis aliquando mutari expediat; nos præter casus Episcopo canonum iure consuetudineve reseruatos, & præter excommunicationes atq; censuras, quæ vel à iure, vel ab homine existunt, quas hoc decreto nobis perpetuo reseruamus; eos tantum casus declaramus nobis reseruatos, quos singulis annis in Synodo, aut aliter promulgatos reseruauerimus: ita tamen, ut quæ eorum promulgatio proximè facta est, vim habeat quoad altera fiet: & sic itidem perpetuo deinceps.

De casibus reseruat.

A quibus casibus & censuris si quis confessorius Sacerdos cuiusvis ordinis sine facultate scripta à nobis data aliquem absoluerit attentarit, excommunicatione

Dioc. 2. dec. nis poenam Synodo dioecesana prima
 18. §. si qui constitutam ipso facto subeat.
 vero. pag.
 319.

Decretum. XV.

Parochi erga aegrotos & morietos officia.

PAROCHVS, cum ad aegrum qui a parochiali Ecclesia longius abest, grauius ac non sine periculo mortis febrimorbore laborantem sanctissimum Corpus Domini defert; ne ubi ad parochiale domicilium ipse redierit, morte ille prius obeat, quam ad extremae vinctio- nis Sacramentum eidem ministrandum reuerti possit, vasculum etiam sacrae illius vinctio- nis secum ferat, illam ei, postquam Corpus Domini praebuerit, ministraturus: si ita pro morbi ingrauescentis ratione, mortisque periculo faciendum censuerit.

Vbi Sacramenta aegro ministrant, dum ille sermonis & sensuum usum non amittit; eum breuibus, & suauibus, ardentibusque verbis excitare ad desiderium vitae aeternae, & ad spem de diuina misericordia concipiendam, ne opportunè desistat: tum cum propè moribundus est, in illius animae commendatione, quam maxima potest intima animi pietate, stas religiosas sanctasque preces recitet. Curetque toto eo tempore, vt domestici simul omnes qui adsunt, pro eo Deum pie precentur.

Vbi hoc officium pie accurateque praestiterit, si aeger adhuc viuit, aut animam agit; ne eidem praesens adesse, omniaque salutaria officia praestare omitat.

Si verò adesse aliquando non potest; vel quia alijs grauius aegrotantibus Sacramenta ministrare necesse habet; vel quia necessarijs parochialis curae occupationibus alijs impeditur; tunc ea pietatis officia illi a Sacerdote (si quis alius eo loco est) sollicitè praestari curet.

Ad quod etiam officium sibi hoc subfidium cum opus est, comparet; vt sodalitates sanctissimi Sacramenti, aut doctrinae Christianae homines aliquos, parochiali sua diligentia ad consolationis & spei excitandae officia, aliaque eiusmodi instructos adhibeat.

Hoc etiam Parochus domesticos qui aegroti curam habent, moneat, vt ne post extremae quidem vinctio- nis Sacramen-

tum, quod ipse ei ministrauerit, corporis curam deserant.

Singulis mensibus vnusquisque Vicarius foraneus a suae regionis parochijs perquirat, qui obierint; ijsque animam agentibus an illis praesentes adfuerint; an curae & pietatis officia omnia eidem moribundis praestiterint; tum vbi opportunè in mortuorum agnatos affinesve inciderit, parochialium Sacerdotum debitum officium ab illis diligentius recognoscat.

Quod si eos negligentiores esse animaduertit, vbi primùm illos vt par est reprehenderit, tum eorum negligentiam culpamve ad nos deferat.

Decretum. XVI.

QVAE a Summis Pontificibus constitutiones, literaue decretales, ad Tridentinorum, quae de matrimonij impedimentis sunt, decretorum declaratione editae sunt; eas cum a caeteris; tum a parochijs praecipuè non ignorari oportet. Cui rei vt occurramus, huic decretorum libro in fine illas typis impressas adiungi censuimus.

Constitutiones ad matrimonij spectantes parochijs nouerint.

Decretum. XVII.

QVO studiosus populus curae nostrae commissus in officijs Christianae pietatis instituat, ex diuinaque legis praecipitis institutum vitae genus sequatur; id Parochus praestet, vt aliquando ineunte praesertim Quadragesima, patresfamilias qui in parochiali vicinia parochialibusve finibus sunt omnes ad Ecclesiam parochialem conuocet, hora quam commodam is censuerit.

Quo in patrumfamilias conuentu, tum constitutionem nostram Concilio tertio Prouinciali de patrumfamilias officio familiaeque institutione editum de scripto legat, singulasque eius partes explicet: tum alia praeterea doceat, quae opportuna existinauerit, quibus illi se, familiamque suam in Christianae vitae disciplina conforment.

Parochi officium erga patresfamilias.

Tit. de ijs qui ad matricam spectant. pertinet. §. sicut vberimum pag. 103.

Decretum. XVIII.

PRIMO Prouinciali Concilio aliqua de exorcistis constituimus, in quibus ad illius muneris rectè gerendi rationem

Quaedam de exorcistis. Tit. de exorcistis. pag. 30

tionem hæc præterea præscribenda censuimus.

Ne igitur Sacerdoti, Clericove seculari aut regulari exorcismum energumenis adhibere liceat, nisi is exorcizandi facultatem scripto exaratam à nobis impetrarit.

Quæ facultatē ubi quis probatus obtinuerit, hæc quæ mox infra ordine præscribentur, accuratè seruet atq; exequat.

Antequam exorcizare aliquem aggredditur, perquirat in primis energumeni energumene vitæ ac mores; tum exploret actiones; & medicum si expedire contulerit, consulat, adhibeatve: ut videat, an quod ab illo illave agitur, fiat morbi alicuius aut bilis atræ vi; an spontè ac dissimulanter; an dæmonis malorumque spirituum vexatione.

Videat item, an ille excommunicacionis vinculo irretitus sit, anq; absolutio-nem acceperit.

In religioso exorcizandi munere, eiusve occasione, non modò questum fugiat; sed ne doni aut muneris quidquam vel minimum capiat.

Ne in ædibus laicalibus, locisve priuatis; sed in Ecclesia, loco aperto & conspicuo; neque in omni quavis Ecclesia, sed in ijs solum, quas certas Archiepiscopus constituerit.

Neque in conspectu multitudinis (nò remotis tamen arbitris) sed præsentibus viris honestis, atque ætate grauibus, in ijsq; vno saltem aut duobus Ecclesiasticis hominibus.

Mulieri autem energumene cum exorcismum adhibet; id præstet duobus ætate vitæque probatis viris, tum formis etiam itidem probatis præsentibus, ijsq; omnibus, si fieri potest, energumene consanguineis aut affinibus.

Mares autem alios præsentibus adesse ne omnino patiatur, nisi vnum Ecclesiasticum ordinis hominem.

Ne ante ortum, nec verò post occasum Solis cuiquam exorcismum adhibeat.

Ne duos simul eodem tempore exorcizet, sed vnumquemque sigillatim ac separatim.

In huius muneris functione, grauitèr, piè, & religiosè in primis se gerat. quâ-obrem pridie illius diei, quo alicui exor-

cismum adhibere inceperit, se ieiunio & oratione præparare studeat.

Tum confessus, conscientia ab omni culpa pura ac munda, magna cum humilitate & fide, memor potestatis quæ à Domino accepit expellendi dæmones, ad id munus obeundum accedat.

Si Sacerdos autem est, ne cuiquam ante exorcismum adhibeat, quàm Missæ sacram fecerit.

Energumenis verò exorcismum ne adhibere incipiat; nisi illi primùm confessi sint: ad hocq; eos cohortetur, ut omnibus antea vitæ peccata diligenti conscientie discussione confiteantur: tum sæpè moneat, vt precibus, orationi, & sanctis meditationibus, & pietatis studijs atq; exercitationi se dent; religiosas Ecclesias, vbi Sanctorum reliquie recondite sunt, certis diebus piè visitent; ieiunia præterea, & in sexta quaque in primis feria, quo die Passionis Iesu Christi Domini memoria recolitur, religiosè amplectantur.

Caveat dum exorcizat, ne energumene mulieris caput, humeros, manumve tangat; neque energumene energumenumve altari imponat; neque quidquam agat, quod offensionem præbeat.

Ne alijs verò exorcismis, precibus, ritibusq; ad id munus vtatur, nisi ad libri iudicio Archiepiscopi comprobati rationem præscriptam.

Cui nihil ab eo addi detrahi, ac ne mutari quidem quidquam fas sit.

Præscriptas hæc regulas quò diligentius seruet, tabellas descriptas eo loco sibi proponat, vbi potissimum id munus geret.

Decretum. XIX.

QVI in sortem Domini vocati sunt, De electis diuinarumq; rerum ministerio addicti; illorum in Ecclesia Dei status is est, vt si

morum grauitate, vitæq; exemplo suam ipsi dignitatem retineant, magnam afferant auctoritatem ad piè Christianosq; more viuendum.

Rursus si quidquam in vilo cuiusvis rei vel minimæ genere offendunt; eorum ordo ita grauitèr læditur, vt illum decoris splendorem retinere nequeat; qui ad continendos in officio laicos homines, non solum utilis, sed maximè etiam necess-

necessarius esse videtur.

Quare de clericali vita disciplina, præter cætera quæ de eo genere per nos sancita sunt, hæc etiam statuimus atque decernimus.

Sacerdotem Clericumve cuiusvis ordinis, in canticis, hymnis, psalmis, cæterisque ecclesiastici cultus officiis religiosa modulatione concelebrandis, diuinisque laudibus sanctè concinendis ita versari conuenit; vt voce sua sacris dicata abuti non debeat ad profanas cantiones & modulationes, atque ad voluptarias deliciosasque laicorum oblectationes.

Quamobrem caueat, nè in nuptialibus laicalibusque conuiujs aut mensis canendi operam suam nauet; ne vilo quidem, vel cognationis, vel amicitie, familiaritatis, obsequij, alteriusve rei causa: cum præsertim Clericalem hominem inter epulas canere veteri canone planè interdictum sit.

Omnis etiã Sacerdos Clericusve publica conuiuia vitet, & comestationes eiusmodi; quibus sæpè fit, vt contemptui sit ecclesiastici ministerij dignitas.

Ne præterea apud se libros habeat aut legat, quorum lectione benè agendi studium, morù disciplina, & timor charitasque Dei languescere possit: quales libri sunt, qui res vel inanes, vel iocosas, vel scurriles ridiculasve, vel impuras continent.

Ne rerum nouarum curiositates consectetur.

Ne quæ iocularia sunt, quæ ridicula, vnde cachinni risusque; solutiores excitantur, loquatur.

In omni item incessu, statu, gestu, vultu, ordinem suum Sacerdos & Clericus profiteatur; omni clericalis vitæ actione religiosi animi mores exprimens, qui in Ecclesiastici ordinis hominibus elucere debent.

In vestitu hæc etiam præter cætera quæ per nos sancita sunt, seruet.

Quicumque in Metropolitana nostra Ecclesia Archipresbyteratum, Archidiaconatum, Primiceriatum, Præposituram, Decanatum, & Canonicatus, quas Ordinarias appellant, obtinent; qui itè alij in vrbe & in diocesi Mediolanensi Præpositi & Archipresbyteri sunt: eos

vnuerfos & singulos, eiusmodi mantellum absque manicis, quod tunicam talarum adæquet, vbique & semper, nisi itineris causa, & per pluuiam, induere atque adhibere iubemus.

Si qui verò sunt, quibus pro alterius dignitatis ratione mantelletum aliquantulo tunica talari breuius adhiberi licet, illos eo vt non vetamus.

Parochi autem tum vrbanum tum diocesani (qui sicut nomine, ita vitæ exemplo & habitu paternam quãdam gravitatem & professionem præferre præsertim in populo suo debet) togam talarum decorè confectã, quæ (vt vetus est in Ecclesia Mediolanensi institutum, propriumque eorundem insigne & ornamentum) manicis sit latè amplis, quæque ad collum aptè connectatur, semper induant; quocumque alio gradu aut dignitate præditi illi sint.

Quod de Parochis item vrbanis solùm de caputio altera Synodo diocesana constituimus, idem diocesani Parochis præscribimus.

Vicarijs item Ecclesiarum parochialium perpetuis in vrbe seu in diocesi constitutis, & de toga parochiali, & de caputio hoc ipsum statuimus.

Alios autem Sacerdotes, qui ad tempus cõdacti, aut Capellani coadiutorisve nomine Parochi munus obeunt, non toga eiusmodi parochiali, neque caputio, sed vt reliquum Clerum toga infra præscripta indui decernimus.

Reliquis autem Clerus, Canonici scilicet quicumque, alijque Sacerdotes & Clerici, toga vtantur; quæ non manicis oblongis, neque amplis sit, sed breuius, & ad manum vsque non admodum angustè porrectis & indutis; ijsque ab utroque humero decenter paulò latioribus.

In quibus si qui sunt gradu aliquo ornati; illos vestem adhibere, gradu ex Conciliorum nostrorum præscripto congruentem permittimus.

De pallio præterea, quod ferraiolum vocant, omnes planè seruent, quod primo Prouinciali Concilio per nos sancitum est.

Nec interularum manicis ad manum reflexis vtantur.

Quod de collari interularum itè simplicium

Dige. 2. dec.
28 pag. 341.

Tit. de cler.
vest. 5. Palliū pag. 18.

plici præscriptimus, id etiam eiusmodi sit, vt ne ab extrema quidem anteriori parte quasi rostratum promineat.

Neque cingula serico retisve instar contexta, aut è corio confecta adhibeant: neque cingulis sudariola accingant, aut appendant.

A caligarum vsu abstineant, quæ nau-
ticarum speciem præferant.

Vestes quas domi priuatim induent, eiusmodi sint, quæ non colore, non vlla habitus specie à clericali modestia distrepent.

Cùm in Ecclesia versantur, quo tempore superpellicem inducere non debent, ne sint sine toga exteriori: nec verò absq; ea etiã in diocesanis locis prodeant, nisi cùm eos pedibus iter faciètes viæ difficultas & longitudo aliter cogit.

Si quò itere quo faciunt; ne absque viatoria veste exteriori equitent, succincta interiori tunica, aut alia contractiori decenter adhibita, ad diocesanæ primæ nostræ Synodi præscriptum.

Dioc. 2. dec.
29. pag. 341.

Præpositi, & vrbani, quibus certum aliud indumenti genus à Sede Apostolica concessum non est, & ij diocesani, quorum præposituræ capita plebis sunt, tum in Ecclesia diuinis officijs, tum foris processionibus agendis, & in alijs publicis Ecclesiasticis eiusmodi actionibus (nisi cùm pro solennitatum ratione sacra alia indumenta adhibenda sunt) cappa semper, quod vetus eorù insigne esse compertum est, eiusmodi vtantur: quæ nigro colore sit tenui eo panno confecta, quem sartzam, aut sariam vulgò vocant, à posteriori parte in longitudinem ducta: quæ decenter inuoluta, & infra sinistrum brachium demissa teneatur.

Circumamicta autem à pectore illa per hyemem sit pelle sciuria, quam dossiam, alioque; per æstatem serico violacei coloris.

Cùm autem illam induunt, superpelliceo eiusmodi, quod angustis manicis sit, subtus costunc vti non vetamus: alio præterea tempore nunquam vtantur.

1650b. 11.
161. 2. pag.
24. pag. 341.

Quam cappam Præpositi vrbani non in alienis Ecclesijs, sed in suis solum, ac præterea foris, cum aliquod Ecclesiasticæ functionis munus collegiatim cum

suo clero obeunt, adhibeant; diocesanæ in suis item, non in alienis plebibus.

Superpellicis cùm ministerij vsus postulat, omnes vtantur; quæ non lacera sint, non sordida, non elaborata nimis, ita vt artificij ornatus in humeris speciosus appareat.

Quibus autè rochetto vti licet, id eiusmodi sit, in quo non vlla artificiosi operis species, neq; affectata elegantia ostentetur.

Modestiam verò omnes cùm in omni habitu, actioneq; præferant; tum in eo etiam, vt ne certo eò nomine, quod propriè Ecclesiarù Præsidentibus, Ecclesiasticisq; dignitate præditis conuenit, se mutuo qui non debent, ambitiosè appellent.

Decretum. XX.

SACERDOS, Clericusve sacris initiatus, aut ecclesiasticum beneficium obtinens, ne morbi quidem causâ quo laborat, Canonicarum horarum officium omittat; nisi de consilio confessorij Sacerdotis, & vbi adhiberi potest, medici item: nisi is ita grauitè morbo laborat, vt planè sentiat se illius grauitate impediri, quò minus stacas preces horarias recitare possit.

Horæ canonicæ quò in infirmitate omittendæ.

Decretum. XXI.

QUAM supplicè mente, intimaque animi pietate, Ecclesiastici ordinis homines horarias diuini officij preces dicere debeant; id & antiquis Patrum institutis cautum est, & Lateranensi Concilio Innocentius Tertius Pòtifex monuit. Cùm enim [non tantùm pro populo, vt inquit Apostolus, verùm etiam pro se ipsis, qui circumdati sunt infirmitate, orandum eis sit;] id non modò sine intermissione, sed etiam studiosè ac deuotè agere debent.

Horæ canonicæ qua pietate recitandæ.

Quare admonemus omnes & singulos nostræ diocesis & vrbis Mediolanensis ecclesiasticos homines, vt cùm eiusmodi precum Canonicarum officium priuatim præstant, ne deambulando, aliudve agendo id muneris expleant: in Ecclesiam, si ei domus sit coniuncta, aut saltem domi in locum quoad fieri potest precationi aptiorem se recipiant; vt animo, qui deambulationibus, & aliarum rerù actio-

Ad Hebr. 5.

tionibus distrahi quandoque solet, se colligentes, ac pietatis studio accensi, orent spiritu, orent pariter & mente; quodq; ore psallunt, item spiritu psallat & mente in conspectu Domini, à quo vberimum huius debitæ pietatis fructum capient.

Decretum. XXII.

De clericorum ad dic-
tum festorum
celebritates
conuocantur.

QVONIAM ad festi diei, alteriusve eiusmodi rei celebritatem, Sacerdotum & Clericorum concursus in Ecclesia vbi illa agitur, aliquando ita frequens esse solet, vt ob eorum absentiam debito ministerio & cultu illis celebritatis diebus aliquando Ecclesiæ careant, quibus illi adscripti sunt: nos vt huic rei occurramus, ita decernimus; vt cum ab vna Ecclesia ad alteram, in qua dies festus aliave celebritas agitur, Sacerdotes Clericive euocandi sunt, ne plures quàm duodecim, aut si ex causa Vicarius foraneus scripto concesserit, ad summum in diocesi sexdecim, ac totidem etiam in vrbe adhiberi liceat; ijs etiam numeratis, qui eidem Ecclesiæ vbi celebritas fit, ministrare solent.

Id autem, nisi maiorem numerum aliquando adhiberi, vel ex fundatione, vel ex legato præscriptum sit.

Illi verò omnes qui euocabuntur, in choro dum diuina officia fiunt, superpelliceo mundo decenter induti adsint; nisi cum in eadem Ecclesia Missæ sacrum faciunt,

Nec verò alius Sacerdos Clericusve qui ad celebritatem vocatus non sit, in chorum quouis prætextu adsciscatur, recipiaturve: neve eleemosinarum quæ in illius celebritate tributa sunt, aut tribuuntur, particeps vlllo modo sit: nec verò in mensa excipiatur, vt est etiam in nostra secunda Synodo diocæsana veritum.

Quicumque, & qui præter illum numerum aliquem adscuerit, & qui minimè vocatus eò accesserit, & qui admiserit, qui ve exceperit, mulctetur arbitratu nostro.

Qui Sacerdos Clericusve eam celebritatem agit, eadem proposita pœna, in mensæ apparatus à frugali modestia conuentibus foraneis per nos prouinciali decreto præscripta ne vlllo pacto discedat; vt prouinciali secundo Concilio, &

diocæsana prima Synodo iussum est.

Hæc verò pœna locum non solum habeat, cum ferula in mensa contra præscriptum apponuntur; sed etiam si non apponantur, in apparatu tamè iam sunt.

Conuiuia, & prandia, ientaculave, quas refectioes vocant, quæ Sacerdotibus & Clericis in vrbe ad eundem, aut ad Missæ sacrum, diuinamq; officia concelebranda vocatis, cantoribusve ab ecclesiasticis hominibus apparari consueuerunt; cum sæpè & dictis & factis intemperatè fiant, hoc decreto vetamus: cum in vrbe ijs commodum sit, peractis diuinis officijs domum ad cibum capiendum redire; sed eorum loco aliquid honestæ mercedis aut eleemosinæ illis dari censemus.

Quod de maiori clericorum numero adhibendo in prouinciali secundo Concilio permissum est; id tantum in diocesi, ijsque locis licere declaramus, quæ ita longè inter se disiuncta sunt, vt Vicarius foraneus ea vel alia iusta causa Clericis graue esse censuerit, eo ipso mane concelebratis diuinis officijs illos domum suam reuertit; facultatemque propterea dederit Rectori Ecclesiæ, in quam ob eorum officiorum celebritatem conuentum est, eosdem prandio excipiendi.

Decretum. XXIII.

VT ex sanctorum patrum institutis fideles curæ nostræ commissi sanctas peregrinationes suscipiant, salutisq; vberiore fructum diuina auxiliante misericordia inde capiant; nos pro paterna sollicitudine, qua illis in Domino ministramus, admonenda censuimus quæ sequuntur: primoq; clericalis ordinis hominibus hæc seruanda proponimus.

Ne cuiquam Sacerdoti clericove cuiusuis ordinis peregrinaturus, itineri peregrinationis causa sine literis nostris dimissorijs se committere liceat, vt canone veteri sancitum est.

Deinde is vel sacerdos vel clericus, vbi dimissorias literas impetrarit, antequam peregrinationi se committat; peccato primò confessus, tum si sacerdos est, Missæ sacrum quod est pro iter agentibus faciat; si clericus inferior, sacram Eucharistiam sumat.

Tit. 2. decr.
pag. 70.
Diæc. 1. dec.
30. pag. 44.

Tit. 2. decr.
33. pag. 70.

De religio-
sis peregrina-
tionibus.

Diæc. 3. dec.
48. pag. 353.

Præterea peregrinationis comites, quos sibi adiunxerit, cum in viam se daturus est, nobis aut Vicario nostro exponat.

Quorum comitū nomina à cancellario literis dimissorijs adscribi mandamus.

Si quis item peregrinaturus, Ecclesiā parochialem, aut capellam, aliudve cuiusvis nominis beneficium obtinet, cui ministerium aliquod debeat; sacerdotem, vel clericum, qui nobis Vicariove nostro probatus sit, pro ratione ministerij ante substituatur, quam iter suscipiat, ne Ecclesia debito ministerio cultuque careat: cuius rei per se præstitæ testimonium scriptum aut nobis aut Vicario nostro exhibeat. Ei autem quem substituerit, vestes sacras, ornamenta, libros, scripta, omnemque Ecclesiasticam suppellectilem committat, indice eorum omnium sigillatim, ac diligenter confecto: ne ex eius absentia aliquod detrimentum Ecclesia patiatur.

In itinere clericali habitu cōtractiori ad conciliorum nostrorum præscriptum omnis sacerdos & clericus peregrinus uti possit.

Pileum autem induat clericali ordini congruentem, & à laicali distinctum.

Tonsuram clericalem perpetuò habeat. Hebræis, & mulieribus comitem non se adiungat; neque eodem curru cum eisdem vehatur; neque item nisi necessitate coactus, eodem nauigio.

Si apud religiosos homines, vel apud alios viros honestos diuersari potest, ab hospitij publicis absteat.

Ad cauponas verò si diuertere necesse habet, ne vnà cum eisdem Hebræis aut mulieribus accumbat.

In publicoque hospitio, aut alio omni tempore & loco, antequam discumbat, mente benedicat: tum pransus aut cœnatus, gratias agat: cæteraque obseruabit, quæ de temperantia, frugalitate & modestia clericali nostris decretis præscripta, accuratè præstare debet.

Ne mendicet, ostiatimve victum querat; nisi ex voto, vel alia causâ nobis probata, & facultate nominatim scriptis impetrata.

Cum ad aliquem locum vesperi perueniet; Ecclesiam, quæ eo loco est, ante-

quam ad hospitium diuertat, religiosè adeat, si potest: vbi supplex vel litanias, vel alias religiosas preces recitet.

Ne ijs etiam se adiungat in via, qui dum iter faciunt, profanis cationibus, cytharis, alijsve musicis instrumentis utuntur.

Absteat item ipse à profanis canticis, colloquijs eiusdem generis, quorum vsu, pietatis in peregrinatione susceptæ studium refrigeret: psalmis, hymnis, canticis, rerum diuinarum meditationibus, & spiritualibus sermonibus, si comites habet quibuscum loquatur, corporis vel animi lassitudinem subleuet.

Ne itineris causâ canonicas horarias diuini officij preces omittat: ac tum etiã stata de præcepto Ecclesiæ ieiunia seruet; nisi legitimè excusatus sit.

Quotidie si sacerdos est, vbi potest, Missæ sacræ faciat; sin minus, Dominicis & festis diebus id facere nõ omittat. Singulis verò diebus, siue sacerdos, quando ipse non celebrat, siue clericus, Missæ sacro intersit.

Mane, singulis diebus priusquam in viam se det, præter officium diuinum debitum, preces etiam illas piè recitet, quæ itinerarium clericorum appellatur.

In omni denique itinere quod sanctæ peregrinationis causâ suscepit, eum se vitæ moribus, omnique actione præstet, ut piè religiosèque peregrinandi exemplum laicis præbeat. quorum si aliquis socium & comitem habet, sanctis peregrinationis exercitationibus, atque rebus ad salutem instruat.

Cum ad peregrinationis locum peruenierit, priusquam sancta loca visitet, confessario probato confiteatur; & Missæ sacræ sacerdos faciat, & sacram communionem clericus sumat.

Totusque susceptæ peregrinationi intentus, non rerum nouarum curiositates, nõ loci antiquitates, non quidquam aliud à peregrinandi proposito alienum consuetur; sed religiosa animi præparatione, loca sacra, & sanctorum Ecclesias visitet: quo visitationis studio charitatis ardorem excitet.

Nec verò vbi sanctam peregrinationem absoluerit, aliò longius vagetur.

A peregrinatione reuersus, nos primum, aut Vicarium nostrum cum literis dimis-

dimissorij, quas ei dedimus, conuenias; sanctaq; suæ peregrinationis testimoniu ab ordinario loci, aut saltem à Prefecto Ecclesiæ afferat, ad quam peregrinationis causa iter susceperit; nisi literis nostris dimissorij alius nominatim exprimatur, cuius allato scripto id testatum facere debet.

Hæc singula capita sacerdoti clericove peregrinanti præscripta, quò accuratius ab eo seruentur; literis dimissorij, quas vnique clericali ordinis homini peregrinationis causa concedemus, ab Cancellario nostro adscribi iubemus.

Laici etiam antequam peregrinationem suscipiant, Parochum Sacerdotem conueniant, à quo sanctè peregrinandi consilium capiant; & literas habeant ab Archiepiscopo canonicas, vt canone expressum est; quarum etiam fide testimonio eis liceat vbiq; & cuius confessorio sacerdoti ab Ordinario approbato peccata confiteri.

Deinde benedictionem ab eodem Parocho petant: qui superpelliceo & stola indutus, illis benè precetur, et benedicat statim religiosè precationibus, quæ ex ecclesiæ instituto peregrinis adhibentur.

Peregrinationem verò suscipiât, vbi primò ritè confessi sacram Eucharistiâ religiosè sumpserint.

Peregrinando omnia fugiant, quæ deotionis studium perturbant, aut impediunt; & illa amplectantur, quibus illud excitari solet.

Instat potissimum orationi, sanctis meditationibus, pijs colloquijs, elemosinas si per facultates possunt, largiatur; vitam emendent; morum grauitate, & Christianæ pietatis officijs se in omni re conforment.

Ad sacra loca vbi primùm venerint, nihil aliud sibi propositum habeant, quàm vt aut iubileam indulgentiamve consequantur, aut vota sanctè persoluât, ab omni curiositate, peccandiq; occasione abstinentes.

Itaque primò confessi, cum sacram Eucharistiâ sumpserint, tñ religiosè sanctorum statas ecclesias visitent; ita vt ex ipsorum locorum admonitione, maior affectus in ipsis exurgat ad cauendam

charitatem; & sanctorum, quorum auxilium implorant, orationibus adiuuentur.

Reuersi à peregrinatione laici, primò parochum sacerdotem conueniant, à quo pro foribus ecclesiæ parochialis benedicantur, adhibitis ex ecclesiæ instituto præscriptis sanctis orationibus,

Decretum. XXIII.

DE sacerdotibus confessorijs, quos probatos & in vrbe & in diæcesi Clero nostro cõstituerimus, hoc decernimus, vt quos scilicet quotannis ad cleri confessiones audiendas à nobis delectos, & in tabella notatos ei significauerim; eiusdem cleri confessiones audiendi facultas illis sit, quoad alia eiusmodi significatio anno sequentiper nos fiat.

Confessorij cleri.

Decretum. XXV.

QVO diligentius Archiepiscopo cleri in omni ecclesiastica disciplina progressus constet; vnusquisque sacerdos, & cuiusvis ordinis clericus de frequenti Sacramentorum vsu, de functionibus in ecclesiâ præstitis, de lectionibus, studio rumque progressionè, de cæteris exercitationibus sibi præscriptis, testimonium ab ijs singulis, à quibus ex præscripto accipere oportuerit, singulis mensibus, vel alio fitato tempore per Archiepiscopum statuendo afferant; idq; ad constitutam rationem.

Testificationes cleri ad Archiepiscopum afferenda.

Decretum. XXVI.

QVOD de Punctorum iureiurando per nos primo prouinciali concilio sancitum est; id ab vnoquoque punctatore, qui vel festi diei, vel funeris, vel anniuersariorum, vel processionum, vel aliorum denique diuinorum officiorum causa, etiam in Collegiatis constitutus sit, in publico Synodi diæcesanæ conuentu quotannis præstari decernimus: quò religiosus adstrictus, debitam in munere suo obeundo diligentiam cum fidelitate coniunctam adhibeat.

Iureiurandum à quibusvis punctatoribus præstet. Tit. de officio punctator. P. 29.

Decretum. XXVII.

EX prouincialibus constitutionibus, sicut aliquando clerum nostrum vrbannum, modò vniuersum, modò partem ad nos

Quibus diebus singuli ecclesiastici

ad Archie-
piscopum
accedant.

nos conuocare debemus; quò diligētius & eius in omni ecclesiastica disciplina progressus cognoscamus, & quæ ad rei ecclesiasticæ disciplinæ pertinentia sunt pro ratione officij nostri moneamus: ita certos dies (præterquam quòd aliquando per annum, prout expedire censuerimus, ad nos accersemus) ei præscribēdos censuimus, quibus tanquam nominatim conuocati singuli pro ordinū ratione infra constituta in Archiepiscopalibus ædes quotannis ad nos conueniant.

Primo omnibus & singulis tum Metropolitanæ tum collegiatarum ecclesiarum quæ in vrbe sunt canonicis, diem secundū Ianuarij; parochis vrbis tertium; reliquo vniuerso vrbis clero quartum eiusdem mensis diem constituimus: quo præscripto die, singuli prout iustimus, in sacello nostro Archiepiscopali adsint.

Si autem dies Dominicus, aut Epiphaniæ vigilia incurrerit, in qua officium vespertinum solenniter fit; id alio die proximo feriali præstent pro ordinis ratione præscripta.

Hebdomada præterea quæ octauam Corporis Domini sequitur; alia item hebdomada Aduentum Domini proxime præcedenti, iisdem vt supra, præscripta ordinum ratione ad nos conueniant.

Si quo autem die id præstare debent, solennis officij, aut festi diei celebritas inciderit, id postero feriali, aut non solenni die præstent.

Decretum. XXVIII.

De clericis
custodibus,
& alijs Mis-
sæ sacro in-
feruicibus.

CVM minorum ordinum functiones à clericis solum, pro ordinum in quibus constituti sunt ratione præstari debere Tridentina Synodus sanctè decreuit; tum hoc à canonum ratione, ab ecclesiasticæque disciplinæ institutis, atque optimo vsu longè abhorrens est, ea ecclesiasticarum functionum munera à laicis hominibus aliquando obiri: idcirco nos pro nostri pastoralis officij cura, huic rei quantum possumus, aliqua ratione in nostra diocesi prouidendum cœsumus.

Vbi igitur Capitula, monasteria, vniuersitates, sodalitatesve, collegia item cuiusvis generis, ac alij præterea quouis ho-

mines, laicum custodis, aut monachi, vel alio nomine, certis etiam olim huic muneri attributis bonis, fructibus, redditibusve, aut alio quouis modo nomineve constituta mercede, habere adhibereve solent, qui ecclesiam verrendam curet, campanas pulset, lumina accendat ac deferat, aliasve eiusmodi ecclesiasticas functiones obeat; aut alius cœsus est, quouis ratione huic sustentationi attributus: eius laici hominis loco clericus deligatur, qui pro ratione ordinum minorum quos susceperit, earum functionum munus obeat: atq; is constitutam illam mercedem, aut attributos fructus, redditumve capiat: qui si satis non sit, illa vel Capitula, vel monasteria, vel alij vt supra, ad quos vllò modo pertinet, quòd deest suppleant.

In Missæ etiam sacro, non laicus, sed clericus qui altari ministret, semper adhibeatur.

In omni igitur parochiali ecclesia illam talem parochus habeat, vt est prouincialibus nostris concilijs præscriptum.

Quibus verò in cappellis altaribusve, quocunque vel tituli, vel deuotionis, & legati nomine Missæ sacrum fit; certum item aliquem clericum, qui sacerdoti sacram facienti inseruiat, sustentari iubemus: vbi non sodalitates, non ecclesie, ecclesiasticæve fabricæ, aut locorum piorum curatores, neque alij sunt, qui hoc clericalis sustentationis munus ibi præstare vltro velint, aut qui iure debeant; pro earundem cappellarum: altarumve ratione præstetur si ex tituli nomine in ijs sacrum fit: eorum sumptibus qui titulum gerunt: si ex legato cuius certa summa fit; mercede ex eo detracta: si ex deuotione aliove nomine; illorum impensis id præstari mandamus, quorum nomine illud Missæ sacrum fit: siue locorum piorum homines illi sint, siue sodalitates, siue vniuersitates, siue priuatus aliquis.

Si verò capellæ, altaris, aut legati census vsque adeo exiguus ac tenuis est, quo clerici sustentandi onus sustineri nõ possit: ea ratio inueatur, vt contributione vndique ex ijs cappellis, altaribusve, quæ in eadè ecclesia, vel parochiæ finibus sunt, facta, huic clericis sustentationis satisfiat.

Quòd

Quod si ne hac quidem ratione huic rei consultum esse potest; ij quorum interest, ad nos quamprimum deferant, ut alia ratione provideamus.

Sin autem neque Parochus præ parochialis ecclesie tenui reddito clericum sibi in altari ministrantem sustentare potest; neque alij sunt, qui sustentent; populi sit, totam sustentationem, aut partem quæ ad eam deest, subministrare.

Quibus autem clericis ita ut supra pronisum erit, pro ratione minorum ordinum quos susceperint, ecclesiasticas functiones ijs in ecclesijs ubi sustentatione capiunt, ipsi præsentent.

Quibus verò in ecclesijs tribus post huius decreti promulgationem mensibus clericus eiusmodi non sit decenti habitu indutus, qui sacerdoti sacrum facienti ministret; quiq; ecclesiasticas minorum ordinum functiones illarum ecclesiarum vsui & cultui necessarias obeat; in ijs à nullo Sacerdote celebretur, nisi huius rei facultatem nominatim scripto expressam à nobis impetrarit.

Clericus ne Sacerdoti in altari ante ministret, quam in illius ministerij functione ritè instructus sit, & ab eo probatus, quem in singulis vrbis regionibus; & in vnaquaque plebe caeremoniarum muneri ex secundi provincialis Concilij decreto præfecimus.

Quicumque autem ecclesiasticum aliquod beneficium clericatus nomine obtinet; is cum cætera munera eidem clericatui debita præstet; tum in ea ecclesia parochiali, in qua, aut intra cuius fines illum clericatum habet, clericum se gerat; & quæ clerici functiones sunt, illas ut par est, obeat.

Si verò iustam legitimamque excusationem habet, quamobrem ibi debita ea munera ipse per se obire non possit; clericum alium clericatus fructibus sustineat atque adhibeat, qui partes clericales sui muneris ibidem piè seduloq; exequatur.

Nec verò ecclesiasticus homo, Cantoris, Sacristæ, Custodis, Clerici in Missa sacro ministrantis munus, aliamve ecclesiasticam functionem in quavis ecclesia suscipiat; nisi illius vniuersi; muneris in ea ecclesia gerendi à nobis sa-

cultatem scriptam quotannis renouandam, vita etiam ac moribus à nobis probatus, impetrarit.

Qui aliter susceperit, obieritve, qui itè aliter quam præscriptum est, coaduxerit, aut receperit; pro modo culpæ arbitrato nostro multabitur.

Decretum. XXIX.

QVOD provincialis primi Concilij constitutione per nos, ut Cantores Clerici adhibeantur, decretum est; id Præfecti ecclesiarum, Capitula, collegia quæcunque, sodalitates, ceterique omnes ac singuli, ad quos quouis modo spectat, & in Missa sacro, & in funeralibus, & in processionibus, & in diuinis alijs officijs seruent diligenter.

Si verò clerici desunt, qui cantorum in illis officijs partes præsentent, laici propterea homines quibusdam in locis aliquando ad id munus necessario adsciscendi videntur; ne illi conducant ad se, sciantve, neque condeci ad se, sciantve, nec verò cuiquam laico homini partes officiumve Cantoris aut musici in vlla quavis ecclesia, aut in vllis supra præscriptis officijs suscipere, aut obire liceat; nisi is eius rei facultatem scripto quotannis renouatam, à nobis, aut ab eis quibus id curæ dederimus, vita & moribus ante probatus, impetrarit.

Quam facultatem qui nõ habuerit; vnacum eo clericali ordinis homo ne musicis canat.

Dum hoc cantorum officium in ecclesia obeunt, superpelliceo decenti, habituque clericali ad nostrorum Conciliorum præscriptum vtantur; ita ut caligis, camiseijs non ad collum neq; ad manum crispatis, clericali more induti, & vestitu ipso, & vitæ moribus clericalem modestiam præferant.

Ab hoc autem decreto (quod ad clericalem habitum attinet) eos qui non mercedem, vel eleemosinam inde capiunt, sed deuotionis solùm studio aliquando eam in ecclesijs operam nauant, excipimus; modò tamen ipsi quoque vita & moribus à nobis, vel ab ijs quos constituerimus, scripto probari sint.

Quicumque contra quam præscriptum est, laicum hominem ad cantoris mus-

cive

De catorib.
Tit. de musica, & cant.
p. 31.

Tit. 2. decc.
81. p. 66.

ciue officium adhibuerint, adhibuerint aut adfisci permiserint, qui que contra item cantoris officium susceperint obierint ve, poenam subeant nostro arbitrio irrogandam.

Nec verò Regularis extra suam ecclesiam ad cantoris officium adhibeatur, nisi de superioris sui concessu, & facultate à nobis scripto impetrata: & superpelliceo indutus id manus præstet.

Decretum. XXX.

De missarum celebratione.

QVÆCUNQVE facultas Missæ sacram faciendi deinceps per nos concedatur, nullius momenti sit, atque omnino resiliat; si qui impetravit, non exposuerit, quo alio præterea munere ipse adstrictus sit, in sua aut aliena ecclesia Missam celebrandi, quous vel parochialis ecclesiæ, vel cappellæ, vel legatij, aliove nomine; & quantum item elemosinæ inde quous nomine capiat: idque omne nominatim ac sigillatim facultatis literis expressum sit.

Diçc. 2. dec. 7. p. 337 & diçc. 3. decr. 26. p. 351.

De elemosinis verò Missarum celebrationi oblati in capsula deponendis, pro rationeque distribuendis, in alia Synodo diocesana sancitam est. Sed quoniam sæpe fit, vt elemosinæ oblatæ, quas pro rata proque præscripta ratione distribui oportet, summa longè maior sit, quàm Sacerdotum numerus, qui ex pia offerentium voluntate Missæ sacram facere possunt; hoc decreto mandamus, si quo die vel præ paucitate Sacerdotum, vel præ angustia temporis, non potuerint pro voluntate & pietate eorum qui obtulerint, proque suscepto onere Missæ celebrari, id alijs diebus omnino ita præstari, vt elemosina pro rata ad præscriptum Sacerdotibus distributa, qui eo die Missæ sacram ibi fecerint; reliqua conferuata in eos Sacerdotes ex constituta ratione conferatur, qui alio tempore in eandem ecclesiam euocati Missas celebrarint, ad explendâ atque exequendam eorum qui elemosinas dederint, piam voluntatem.

Decretum. XXXI.

De supplicationibus.

VBI ad aliquam ecclesiam publice supplicandi causa proceditur, ibiq; supplicatione absoluta processio dimitti-

tur; nec clericus tum à stata eâ ecclesia discedat, nisi præactis à clero Metropolitanæ ecclesiæ de more sacrarum precû officijs atque orationibus.

Decretum. XXXII.

QVÆ Synodo altera diocesana de oblationibus, quæ Metropolitanæ nostræ ecclesiæ fiunt, per nos præscripta sancitave sunt; eadem in omni nostra diocesi præstari planeque seruari iubemus, vbicunque oblationes cuiusuis generis ecclesijs fiunt.

De oblationibus diçc. 2. decr. 21. p. 340.

Vicarij autem foranei, Rectorisque ecclesiæ cui offertur, cura sit, videre nè contra fiat, quâ in ea Synodo iustum est.

Decretum. XXXIII.

AD funerale officium, cui Regularis, pro curæ quam gerit munere, aut alia quouis ratione interesse non debet, si clerici fuerint seculares, qui satis sint, ne Regularis aliquis nisi collegiatim vocetur; cum præsertim eiusmodi officium quod ritu Ambrosiano fit, aliquando adhibito diuersi ritus sacer dote perturbetur.

Regulares quomodo ad funera euocandi.

Si verò Regularis pro curæ parochialis alteriusve eiusmodi rei ratione interdum non collegiatim sumus obibit; in eo vt reliquis clericis decenti superpelliceo indutus sit. Idem in processionibus, synodis, alijsq; publicis ecclesiasticis functionibus actionibusve præstet, quas obire debeat.

Decretum. XXXIII.

ANNIVERSARIÆ statæ exequiæ certis constitutis diebus agantur. Si quibus verò diebus agi debent, per sancti alicuius celebritatem, officijve rationem, aut per funerale hominis proximè defuncti officium agi non possunt, die proximo præcedenti quo possunt, agantur fiantve. Certus præterea liber conficiatur, quo anniversariæ exequiæ illæ notentur, quo die in singulos annos, & quibus, quotve sacerdotibus adhibitis celebratæ sint.

Anniuersaria certis diebus peragantur.

Quibus pallijs altaria ornantur, ne ad tumulos, quas tumbas vocant, in officijs funeralibus villo modo illa adhibeantur.

Pallia altarium ad tumbas ne adhibeantur.

De-

Decretum. XXXV.

Altaria in-
stauranda,
& à quibus,
& qua ratio
ne.

ALTARIA vbiq; in omni eccle-
sia instaurantur, necessarijsq; ad eorū
cultum, & Missæ sacrificium indumen-
tis atque ornamentis instruantur; can-
cellis ferreis, aut marmoreis, aut saltem
(si minus per facultates fieri potest) li-
gneis circumsepantur; idq; omne ad
præscriptam nostram formam.

Hoc autem per eos præstetur, quibus
ex fundatione, aliove iure, onus eiusmo-
di potissimum impostum est.

Si nulli ij sint, altarium eorundem cen-
sus, legatove sacri in ijs faciendi causa re-
lictō fiat.

Si verò satis inde non est, vel nullus
census; moneantur qui in illis aliquod si-
bi ius esse persuadent, vt præstent, aut
suppleant; siue vniuersitates sint, aut so-
dalitates, siue ecclesiæ, ecclesiasticæve
fabricæ, vel piorum locorum curatores,
siue fundatorum aut institutorum hære-
des, successoresve, siue quiuis alij.

Sin autem neque ij sint, qui hoc præsta-
re debebunt, neque qui spontè velint;
tunc id planè fiat eorum impensis, ad
quos reliqua instauratio & ornatus Ec-
clesiæ pertinet.

Quòd si quatuor post huius synodi pro-
mulgationem mensibus minus præste-
tur, vt præscriptum est; neque sint qui iu-
re ad id compelli possint: illa altaria a-
moueri iubemus, eorum iuribus & oner-
ibus per nos ad maius, aliudve altare
eiusdem ecclesiæ, aut intra parochialis
ecclesiæ fines positum, translatis, quod
debito apparatu, ornatoq; necessario in-
structum sit; aut commodius pro census
ratione instrui possit: idq; nisi vel huic
incommodo aliter iussu nostro occurrat;
vel hoc magis expedire censuerim-
us, vt quorum altarium exiguus cen-
sus ad id præstandum, & reliqua onera
eisdem adjuncta sustinenda latis nō est,
eorū oneribus omnino aut in parte per
aliquod temporis spatium subleuatis,
huic instauratiōi, apparatui, & orna-
tui ad ea munera pertinenti satisfieri
decernamus.

Decretum. XXXVI.

IN Ecclesia, cum omnia honestè, &
parata sint secundum ordinem fieri oportere bea-

tus Apostolus Paulus moneat; ea vetus à visis in ec-
clesiâ. fuit, non sine aliqua multiplici præte-
rea mysteriorum significatione consue-
tudo instituta, vt in templo Dei separa-
tim à foeminis viri essent.

Quod institutum, cum ad pietatis Chri-
stianæ cultum fidelibus prodesse com-
pertum sit; tum eiusmodi est, quo inter-
misso, sæpè grauium Dei offensionum oc-
casio suborta est.

Quare vniuscuiusque ecclesiæ Rectoris
cura sit, vt illi in parochiali ecclesia lo-
co à mulieribus distincto, vbi commo-
dè fieri potest, semper sint.

Quibus verò in ecclesijs vel stationes
sunt, vel indulgentiæ celebrantur, vel
dies festus, aliqui dve aliud agitur, cuius
causa frequens populi concursus esse so-
leat; in illis ea separationis distinctio-
nisve ratio seruetur, vt panno longè per
ecclesias obducto quo partitio fiat, aut
alia ratione nobis probata, in vnam par-
tem viri, in alteram foeminæ ad oran-
dum conueniant.

Decretum. XXXVII.

ARMA, vexilla, trophæa, aliaque
victoriæ monumenta, sepulera quam-
vis inania in sublimi loco collocata, aut
è parietibus prominentia, quæ ab eccle-
sijs amoueri decreto provinciali iussi-
mus, è coemiterijs item, & sacris alijs lo-
cis amoueantur.

Nec verò ijs ipsis locis in posterum exe-
discentur, collocentur, affigantur, aut su-
spendantur.

Decretum. XXXVIII.

DECIMAS ecclesiasticis homini-
bus debitas de quibusvis fructibus fru-
gibusve, etiam antequàm illæ ad areas,
domumve non asportatæ, dum adhuc in
fundo, vel in ipsis paleis sunt, exigi lice-
re declaramus ac decernimus.

Licere item statuimus & declaramus,
(si id illi maluerint) eorundem fructuū
frugumve descriptionem, æstimationē-
que fieri illos curare, proq; illius æsti-
mationis ratione exigere.

Primitias item, quibus in locis et sol-
utuntur, ab hominibus tum nobilibus,
tum ignobilibus & rusticis hominibus
solui debere sancimus ac iubemus: idq;
ad

Quædā à ce-
miterijs a-
mouenda.
Prou. i. iij.
de sepult. g.
36.

De decimis
ac primitijs.

ad summam ex communi illius loci consuetudine diurnoq[ue] vsu comprobata rationem.

Tit. que ad bona eccl[esi]e §. Decimarum. p. 107.

Qui vero a decimarum solutione alius vel priuilegij vel cause pretextu se immunes esse putant; ijs ex tertij Concilij decreto vt certum tempus prescribamus, quo aut priuilegium, aut causam afferant immunitatis suae, duorum mensium spatium constituimus: quo prescripto tempore, si nihil quod releuet, attulerint; illas soluendi iure adstrictos esse decernimus; nisi aliqua iusta causa, qui cause iudex fuerit, tempus constitutum prorogandum censuerit.

Idem de eo statuimus, qui a primitiarum solutione immunem se esse putat.

Decretum. XXXIX.

Inuestitura decimarum qua ratione faciend[um].

QVONIAM sepe ob corruptas im perfectasq[ue] decimarum inuestituras, quae ab ecclesiasticis hominibus fieri solent, passim ipsae decimae malitia hominum, vel ignorantia supprimuntur, aut amittuntur, vel saltem diminuuntur, non sine magno animarum periculo, & ecclesiarum detrimento: ideo huic rei occurrere nos cupientes, decernimus in posterum, ecclesiasticis hominibus ius decimandi habentibus inuestituras earum facere non licere; nisi & decimarum quae ecclesiae debentur, expressa quantitate & qualitate; & pacto nominatim expliciteq[ue] adiuncto, vt ea scilicet decima integra, & in ipsis etiam agris pro earum modo ac ratione in instrumenta inuestiturae describenda, ab conductore, vel emphyteota exigatur, ac etiam alia pacto ne eidem instrumento adiecta, vt quicunq[ue] decimam soluere recusarint, eorum nomina ipse emphyteota, aut conductor, ecclesiastico homini inuestienti scriptis statim deferat; vt contra recusantes iure experiri & agere possit.

Si contra quam prescriptum est, inuestitura contrahitur, nulla sit nulliusque roboris, poena etiam inuestienti arbitrio nostro irroganda.

Id vero nisi aliter inuestiendi facultas scripto a nobis permisa sit.

Decretum. XL.

Locationes bonorum eccl[esi]e

BONORVM ecclesiasticorum lo

catio schedulis publice de more propositis semper fiat; nisi eam aliquando secus fieri, facultate scripto a nobis impetrata permissum sit.

Si aliter fiat, nulla locatio sit: & qui secus locarit, poena mulctetur arbitratu nostro.

Decretum. XLI.

SAEPE fit, vt qui in ecclesijs dignitates canonicatusve obtinent, praebendarum suarum, quarum tertia pars ex Tridentinis decretis in distributiones conuersa est, praedia bonave minoris locet, aut minoris locata dissimulent; idq[ue] omne in fraudem, vel Capitulorum, vel priorum locorum, ad quae illis in choro non praesentibus, aut non inseruentibus ea pars eiusdem Concilij auctoritate pertinet: nos, vt quorum interest indemnitati consulamus, hoc edicimus atque decernimus; vt ne praediorum bonorumve ad eiusmodi dignitates canonicatusve pertinentium locatio, nisi & schedulis publice de more propositis, & praeterea de Capitulorum locorumve priorum, quorum in ea tertia parte ius est, aut de virorum ab eis aut ab Archiepiscopo delectorum assensu fiat.

Si contra locatio fiet, rescissa, irrita ac nulla plane sit; poena itidem ei qui contra locauit, proposita, arbitrio Archiepiscopi irroganda.

Decretum. XLII.

VT ecclesiasticorum bonorum conseruationi consulatur, ac simul fraudi occurratur; nos praediorum ecclesiasticorum a parentibus consanguineisq[ue] clericorum beneficia ecclesiastica obtinentium, qui minori aetate sunt, administrationem suscipi, geri, eisdemque per ipsos minores clericos committi interdiximus; nisi & causa ab Archiepiscopo cognita; & facultate ab eodem scriptis impetrata.

Alioqui contractus quicunq[ue] ab illis in ea administratione initi, sint irriti, rescissi, ac nulli omnino; & poena arbitratu eiusdem Archiepiscopi irroganda ei, qui contra administrarit, administrationem susceperit, gesserit, aut qui commiserit.

Locationes bonorum ad dignitates, & canonicatus pertinentium quomodo faciendae.

Beneficij a minore obtenti administratio consanguineis non committenda.

De-

Decretum. XLIII.

Qui in locis
pijs alitur,
officiū aut
coronam de
B. Virg. quo
tidie recitet.

QVI locorū piorum sumptibus gra-
tis aluntur, curanturve, aut instituantur
ad literarum aliarumve artium discipli-
nam; ratio postulat, pietatis studijs atq;
exercitationibus eos præ cæteris dedi-
tos esse, eorumq; precibus animas illo-
rum adiuvari, à quibus illud subsidij reli-
ctum est ad eiusmodi pij instituti susten-
tationem.

Quare illud eorum locorum curatores,
vel præfectos, ac Sacerdotes præsertim
qui in ijs spiritualemente curam gerunt, mo-
nemus; vt ab ijs qui ibi aluntur, si lite-
ras norint, statas de B. Maria Virgine
preces horarias; si rudes sint, saltem in-
stitutam illam certis salutationum An-
gelicarum calculis orandi rationem, sci-
licet de B. eadem Virgine coronam in
singulos dies piè præstari sedulo curèt.

Decretum. XLIII.

Elemosina
rū distribu-
tio quomo-
do faciēda.

VT pijs vniuersiufque generis distri-
butionibus, quas in diocesi, vel ex vlti-
ma voluntate, vel ex consuetudine, alia-
ve ratione quis præstare debet, satisfac-
tum esse nobis constet, prout prouincia
si concilio per nos decretum est; eam ra-
tionem præscribimus, vt quod vel ab
vniuersitatibus, vel à sodalitijs, vel à
quouis alio homine, elemosinæ nomi-
ne, aut alijs piè in pauperes loci, aut in
singulos vniuersitatis homines, aut in fa-
milias erogandum distribuendumve est,
quidquid illud sit, adhibitis duobus vi-
ris per vniuersitates delectis, Vicarijsq;
Foranei nostri iudicio probatis, & paro-
cho, in opera pietatis præscripta eroge-
tur & conferatur.

Cuius erogationis & distributionis
ratio, tum in præcipuum certam librum
referatur, notato die, mense, & anno, eo-
rundemq; subscriptione adhibita.

Quo idinceps aliter, quam hoc decreto
constitutum est, se distribuissè asseruerit,

cogatur tamen re ipsa ad præscri-

ptum distribuere, nisi inte-

gram distributionem

præstitisse legi-

timè pro-

babat.

Decretum. XLV.

Quod vberius & distinctius explicatum,
in Concilio etiam Prouinciale quintum
mox supra relatū est.

MAGNO diuinę misericordię mu-
nere, in vsū ex decreto Tridentino re-
uocata illa anniuersaria Synodi diocę-
sanę actione, quę sanctorum Patrum in-
stituta olim introducta, vberissimos in
omni diocesi fructus perpetuo attulit;
illud pastoralis sollicitudinis officium
nos admonet, vt cum vsui, tam rationi il-
lius Synodi in diocesi nostrā quotannis
celebrandę consulamur.

Primò igitur Synodi diocęsanę iu-
uante Domino quotannis ineundę de
moreq; celebrandę diem certam statui-
mus et decernimus, feriam scilicet quar-
tam hebdomadę, quę à Pascha Resurre-
ctionis Domini tertia est.

Id verò, nisi statam, vel pro dierum fe-
storum in eam feriam hebdomadamve
incidentium celebritate, vel pro alia tē-
porum & causarum ratione aliquando
alio tempore celebrandam esse, Archie-
piscopali auctoritate indictum sit.

Eius autē constitutę Synodalis diei,
atque adeo Synodi diocęsanę indictio-
nem (quę deinceps ex veteri concilio-
rum exemplo in ipsis singulis Synodis
ab Archiepiscopo fiet) omnino ratā &
firmam esse volumus; tantumque robo-
ris habere hoc decreto sancimus, quan-
tum illa Synodi diocęsanę ratio habet,
quę edicto publico adhibetur.

Quamobrem propositis poenis canonū
iure sancitis, vniuersos & singulos qui
Mediolani in diocesiq; beneficia curia-
lis generis ecclesiastica, etiam quę sine
vlla cura sunt, obtinent; quiq; sacris itē
ordinibus initiati sunt; eos præterea om-
nes tum sæculares tum regulares cleri-
cos, qui quouis iure, vel consuetudine no-
strę diocęsanę Synodo interessè debēt;
in Metropolitana nostra ecclesia sum-
mo mane præsentēs adesse ad eam diem
iubemus, quam quotannis Synodo ine-
unda celebrandę quę certam statamq;
hac constitutione decernimus, prout in
singulis Synodis indicetur.

Nec

Nec verò quicumque adesse debent, eorum nomine alij, sed ipsimet adsint; nisi iusta legitimave causa impediti sint, quam nobis probent.

Qui aberunt, aut alia ratione contumaces erunt, ex canonum sanctionibus debitas subeant penas.

Certam illam Synodi incundæ atq; habendæ constitutam diem in Calendarium anniuersarium loco suo referri, Synodalemque diem notari decernimus; eandemque diem in Epiphania Domini ab Archidiacono in Metropolitana Ecclesia, cum in Missæ sacro solenni populus frequens est, post Euangelij recitationem de iuggestu, vt moris est, vnà cū Paschæ Resurrectionis Domini denunciatione indici, significari, & denunciari iubemus.

Ante statam Synodi diem per mensem, quinta quaq; feria in Missæ sacro, si quadragesima est, oratio de Spiritu sancto dicatur; alio autem tempore de eodem Missæ sacrum fiat, ceteraque præstentur, prout secundo prouinciali Concilio sancitum est.

Tit. 2. decret.
8. p. 66.

Synodalem hanc actionem aliquot ante diebus per parochos populo denunciarî mandamus: eorumq; vnusquisq; officium sit, parochialis lux ecclesiæ homines docere, tum quàm sanctum salutæ reque sit Synodalis diocesanæ actionis institutum; tum quam ob causam quotannis ea actio suscipiatur.

Quo de genere editas à nobis literas, Parochus suo quisq; populo, cum in Missæ parochialis sacros is frequens adest, accuratè legat: cui muneri adiungat hoc etiam paternæ cohortationis officium, quo non modo illum excitet ad frequentius orationis studiū Synodalibus illis diebus adhibendū; sed etiã ad id singulos inflammet, vt die Dominico statam Synodalem diem antecedente, verè penitentes & confessi sacram communionem sumant; hoc præcipuè precantes, vt quæ ad eorum salutem pertinet, Dei auxiliante misericordia per nos in Synodo diligenter sancteque agantur.

Quò puriores autem ecclesiastici ordinis homines, qui in Synodo adesse debent, ad eam actionem, quæ religiosam animi præparationem ab illis deposcit,

conueniant; omnes & singulos eos Dominico illo die Synodum præcedente peccata primùm confessos, nõ solum Sacerdotes Missæ sacrum facere, sed reliquos singulos cuiusuis ordinis clericos sanctissimam Eucharistiam sumere iubemus.

Idemq; omnes ij summo mane ex decreto primæ Synodi diocesanæ præstet.

Antequam statam Synodi dies veniat; & Mediolani ij quibus id curæ Archiepiscopus dederit, & in diocesi Vicarij Foranei, & Parochi præterea tum vrbanum tum diocesanum, vt ipsi Archiepiscopo adiumentum afferant diligenti aliqua earum rerum indagatione ac relatione, quibus per eum consuli aut prouideri in Synodo præsertim oportebit; hæc quæ infra generatim vel vniuersè mox præscribentur, sedulo videant ac notent; vt omnia ad præscriptam ab eo rationem & normam, tum literis tum coram constituto tempore deferant.

Primo igitur ij omnes, pro suorū quique munerum officiorumve ratione & cura dispiciant; quæ cleri sit in clericalis vitæ moribus progressio; quæ in vitæ spirituali disciplina; & quàm sollicitum in diuinorum officiorum cultu studium; quàm diligens in ecclesiasticis functionibus obeundis sollicitudo; quæ etiam, & quàm frequens in literarum exercitationibus cura; qui in earum studijs progressus item.

Vicarij autem Foranei, & huius muneris in vrbe præfecti exquirat; qui præterea parochorum in primis zelus in animarum salute procuranda; quæ in sacramentis ministrandis sedula diligentia; quàm frequens in pascendis verbo Dei fidelibus officium; quæ denique in omnibus parochialis muneris partibus vigilantia, quæve assiduitas.

Deinde ij omnes & singuli pro sui officij munere inuestigent; quæ populi in christianæ charitatis operibus exercitatio; quàm religiosus festorum dierum cultus; quàm pia in ecclesijs conuersatio; quæ in doctrinæ christianæ scholis frequentia; tum de alijs pijs sodalitatibus disquirant; tum denique de reliqua omni eiusdem populi disciplina, & in via Domini progressu.

Post

Dioc. 2. decret. 2. pag. 341.

Post videant, qui singularū ecclesiarū præsertim parochialiu status; an si quæ instaurationem desiderat; an debito cultu fraudentur; an sacris vestibus, ornamentis, suppellectileq; ecclesiastica ad cultum necessaria instructæ sint; an denique vlla ex parte inculte.

Postremo, an si quæ sunt provincialiū diocæsanarumq; Synodorum decreta, edicta, visitationum præscripta, aliavē Archiepiscopalia iussa, quæ executionē non habeant; quid item impedimenti, aut difficultatis, aut demq; cause sit, quā obrem eorum executioni non sit locus.

Id autē omne quod ad executionē atinet, tum idem perfecti, tum Vicarij Foranei, tum parochi, alijq; qui ecclesiastica beneficia obtinēt, prout eorū unius cuiusq; in illis exequendis partes sunt.

Cum autē Synodalis dies prope adest, Vicarij Foranei pridie illius diei ad sint summo mane in edibus Archiepiscopali bus: eoq; ipso die quā primū Archiepiscopo nomina & cognomina tradāt, eaq; ordine descripta, sacerdotū & clericorum singularū qui ad Synodum conueniunt, rursusq; illorum qui non conueniant, causis sigillatim item descriptis, quamobrem Synodo non adsint.

Idq; præter officium legitime excusationis, quam qui absunt, Archiepiscopo asserre, & probare debent.

Hoc ipsum triduo ante eum Synodalem diē, qui ab Archiepiscopo in vrbe regionibus sunt præfæcti præstēt, de suæ quiq; regionis clericis.

Singuli autē Sacerdotes, ceteriq; clerici qui canonicarum horarum officiu præstare debēt, Breuiariū & Calendariū anniuersariū nuper editū, cū ad Synodū venerint, asserant; & vtrunq; initio notatū sit nomine & cognomine possidentis.

Idem verò ne in itinere quidē quod Synodi causa Mediolanū facturi sūt, à clericali vitæ disciplina, sacerdotali morum gravitate nostris decretis præscripta discedant.

Vbi Mediolanum venerint, ne ad cauponas, sed ad amicorum (si quos habēt, præsertim ecclesiasticos homines, necessitudine, familiaritate, aut aliquo hospitii iure coniunctos) domicilia diuertāt: tūq; deinceps statim ad eū se conferant,

quem clericalis hospitij præfectum constituerimus; eiq; chycographum dent, quo suum quique nomen inscribant; notentq; hospitij locum, & hospitem apud quem diuerterunt.

Si verò quis neminem certum hominē habet, apud quem diuerteret; primò eundem Præfectum adeat, qui certum Ecclesiastici hospitij locum attribuet.

Cum autem clericalis ordinis homines omni tēpore alios vitæ exemplo ad virtutem inflammare debeant; tū maxime cum Synodales actiones habentur, ita se gerant in verbo, in conuersatione, in charitate, quemadmodū Apostolus monet; vt cum eos posuerit Deus in acquisitione salutis, atque in ædificatione, officij sui memores, ambulent dignè Deo, sancteq; sicut decet ministros mysterium Dei, viuant.

Nec verò vt pleriq; solent, cum Mediolani sunt, per plateas vagentur, aut per curiositate hac atque illac circūcurrant; sed ad causam ob quam conuocati sunt, tota animi cogitatione tunc attentī, in eo versentur, vt & nobis in ea actione puris castisq; precibus auxilium; & sibi & populis salutarem inde fructū ferant.

Qui Sacerdotes sūt, singulis diebus quibus Synodalis cōuentus habetur, vt altera Synodo iussum est, Missæ sacrificium celebrent; facientes obsecrationes, orationes, & gratiarum actiones, postulationes pro sancta ecclesia Dei, pro summo Pontifice, pro Catholico Rege nostro, pro vberrimo Synodaliū & aliarum nostrarum pastoralium actionum fructu.

Pridie illius diei quo futura est Synodus sub primam horam noctis in omni ecclesia Mediolani solenni campanarum sono significatio detur Synodi postero die inchoandæ.

Postridie quæ stata Synodi dies est, summo mane, & cæteris deinceps Synodalibus diebus in Metropolitana Ecclesia certis campanæ ictibus ad Synodum clerus conuocetur: cuius etiam rei significatio fiat tabella, cura Magistri cæremoniarum publicè loco suo affixa, qua Synodalis sessionis certa hora indicatur.

Qua hora vniuersi & singuli q; Synodo interesse debēt, à ecclesia Metropolitana

D non

Diœc. 1. dec.
25 pag. 342.

non raptim graui incesso conueniant: ubi conuenerint, loco constituto, superpellicea, quæ munda ac decentia sint, aut alias sacras vestes, pro Ecclesiastici beneficij quod quisq; obtinet ratione, induant; quibus recte & decenter induti, inde ad statum sessionalem locum, non turbulenter, sed quietè, & quoad eius fieri potest, bini veniant, atque ordine considerent.

Nec verò quisquam mane priusquam conueniat cibū capiat, sed ieiunus adsit. In loco igitur benedictionis considerentes Domini Sacerdotes, & reliqui inferiorum ordinū clerici, ne vocibus obstrepant; ne tumultibus rem Synodalem perturbent; ne confabulationibus operā dēt: sed hæc omnia, ceteraq; maximè carneant, quæ ecclesiasticæ disciplinæ, synodalis actionis dignitati, & loci venerationi non conueniunt.

Cum autem de examinadoribus diocæsanis, ac de iudicibus causarum deligendis agatur; hoc in suffragijs ferendis singuli spectent; vt nō humanis affectibus obsequantur; sed Deo, conscientie suæ, religioni, & Ecclesiæ vtilitati, animarumq; salutis satisfaciant.

Quo tēpore Synodus habet, ne cuiquā Sacerdoti clerico vè Mediolano discedere liceat; nisi missione à nobis impetrata. Absoluta de more Synodo, & sanctis ac clamorationibus factis, tunc omnes Sacerdotes & clerici surgentes, cum reuerētia osculum pacis à nobis accipiant, & sibi inuicem dēt cum timore, & amore Dei. Quodq; sancti osculi significatione ostēdunt, in re ipsa præstent; vt coniunctissimis animis, concordiaq; voluntate, & pacis atque charitatis studio, quæcunq; sancita sunt, sollicitè exequantur.

Decretum. XLVI.

QUO diligentius, atque adeo accuratius, & in vrbe ij quos vnicuique regioni Archiepiscopus præfecerit, & in diocæsi Vicarij foranei muneris atque officij sibi commissi partes exequatur; quò item crebrius ac vigilatius diocæsis statas, cui assidua pastorali speculatione prospiciendum est, exploratus ipsi Archiepiscopo sit atque cognitus; cum ex omni alia ratione, tum ex eo, quòd illi cer-

Visitatio à
pfectis vr
bis, & Vica
rijs For
aneis obeun
da, & alia q
dam

to anni tempore ad ipsum studiosè referant, non solum quæ de Synodo diocæsanâ decreto generatim vniuersèq; præscripta sunt; verum etiā quæcunq; sigillatim, ac præcipuè pro temporum ratione idem Archiepiscopus illis præscribenda censuerit: nos in hoc genere ita consultū esse volumus, vt illi Mediolani, in diocæsiq; Vicarij foranei, in sua quicq; regione commissi, præter illam in suo manere gerendo curā, suasq; frequentiores per annum visitationes, præterq; nostrā, & nostrorum generalium Visitatorū in visitando diligentiam, ipsi etiā singulari, accurata diligentiq; ratione visitationem cōcredite sibi regionis cumulatiue exactiusq; obeant, à die sancti Martini vsque ad diem festum Ordinationis sancti Patris nostri Ambrosij. Si quis verò vel pro regionis, quæ sibi commissæ est, magnitudine, vel alia causa, ad statè visitationis munus longiori tempore opus habeat; ei integrum ac liberum sit, aliquot ante præscriptum tempus diebus visitationis suæ initium facere.

Vicarij autem foranei singuli, pro ratione numero decreto generatim præscripta, tū ab Archiepiscopo sigillatim præscribenda, de regione quæ vniuersi usq; eorū vicariæ curæ demandata est, ad eundem relaturi, Mediolanū quotannis in feria tertia hebdomadæ ante dominicam in septuagesima penultimæ duodecimo scilicet ante eius dominicæ celebritatē die, summo mane in Archiepiscopales ædes ad illum conueniant.

Id verò, nisi aliquando ob tēporis, quod inter Epiphaniam & Septuagesimā incurrit, breuitatē, aut aliam ob causam, eorū Vicariorum cōuentum alio commodiori tempore habendum esse, per literas Archiepiscopales significatum sit.

Quò diligentius verò relationem singuli Vicarij præstent; id subsidij sibi comparent, vt antequam statim cōuentus dies veniat, congregationem parochorum suæ quicq; regionis habeant: à quibus quæcunq; vel vniuersè vel nominatim præscripta sunt diligentè animaduertant, & colligant.

Parochorum propterea cura sit, certo antè cōuentualem eundem diem tempore, vadere atque exquirere suarum Parochiarum

ehiarum, Parochialiamvè hominum statum, vitam, & mores.

Si quæ verò animaduerterint, quibus salutariter cõsuli aut prouideri oporteat; ea sigillatim & ordine descripta suo quique Vicario tradant, vt ad constitutum tempus Archiepiscopo referant.

Vbi Mediolano, à conuentu quem aniuersarium ipsis Vicarijs stato die indicimus, ad suam quique Ecclesiam redierunt; statim suæ quique regionis parochorum congregatione habeant, de ijs quæ ab ipsis, vel Synodi proximè celebrande, vel alterius rei causa agi præstare uideantur, aut iussimus.

Constituti verò in vrbe ab Archiepiscopo regionum præfecti, quæcunq; ad præscriptam illam rationem eidem referenda sunt; ea tum diligenti stata uisitationis cura, tum Parochorum, quorum paulò ante relationis diem congregationem habebunt, adiumento vsi, post referent, quàm Vicariorum foraneorum dimissa erit constituta congregatio.

Feria præterea secunda post octauam Resurrectionis Domini, si dies festus non est; sin minus, proximo primo feriali die, quo solenniter officium non fit; ijdẽ tum præfecti regionum in vrbe, tum Vicarij Foranei congregationem iterum habeant: in qua & à Parochis etiam colligant, & inter se item uideant, si qua reliqua sunt, quæ post illum conuentum, qui ante Dominicam in sequagesima habitus est, inciderint, quæ item ad Archiepiscopum ante Synodi diem referri oporteat: qualia sunt de ijs qui proximo Pascha non confessi sunt, neq; item communicarint, & de alijs quæ ad eundem deferenda sunt.

Si autem aliqua de causa ad constitutam diem Synodus non habebitur; ne propterea per illos omittatur, quin & præscriptam uisitationem diligenter obeant; & antè Dominicam Septuagesimæ ad Archiepiscopum conueniant, & singula alia præsentent, vt supra, vel illis omnibus uniuersis, vel nominatim scipisq; Vicarijs Foraneis constitutum est; & tertia etiã post Pascha Resurrectionis Dñi hebdomada ad præscriptum eidem Archiepiscopo, tum præfecti descripto referant, ac tradant; tum ijdẽ Vicarij singula mittant.

Decretum. XLVII.

SANCTORVM Patrum institutis Synodi diœcesanæ cum ob eam causam conuocentur, vt tanquam è specula quadam singulis diœcesis partibus circumspèctis, aliqua in eis ratio inueatur de institueda, communiendaq; Ecclesiastica disciplina; ac de ijs statuendis, quæ ad spirituales diœcesis progressum pertinere videntur: id propterea canonũ iure cautum est, vt viri ætate moribusq; graues, prudentes, ac uirtutum Christianarum studiosi testes Synodales constituantur, qui ad Episcopum referant, quæcunq; à se animaduersa, vel corrigi vel reformari oportere putant.

Itaque sicut ij uiriliter instituti sunt; ita cautio adhibenda est, vt illorũ munus nõ nomine solũ, sed certis officij partibus recte, atq; ex canonicis sãctionibus geratur. Quamobrem hæc ex Patrum, & canonũ institutis, nos de eorundem officio præ diœcesis nostræ rationibus decernimus.

Primo igitur testes Synodales, quibus iuratis id muneris committetur, vt illud recte præstet, hoc planè perpetuò meminerint; se non amore, non odio, inuidia, non spe, non metu, non pœna, non premio, non cognatione, non vlla denique re commoueri aut impediri debere, quominus stato tempore Archiepiscopo denuncient ac significant, quæcunq; corrigi, emendari, aut reformari utile sit vel necessarium.

Inuestigent diligenter, quo tempore hoc munus gesserint, sine vlla tamen iurisdictione, hæc quæ sequuntur: idq; singuli, aut in uniuersa ciuitate ac diœcesi, aut in regione uniuersa; eorum scipud nomina tum vt supra ab Archiepiscopo commissa. An parochi, Sacerdotes, canonici, & alij quicunq; ecclesiastici homines, in ijs uirtutibus, clericalibusq; officijs atque institutis se cõtineant, quæ prouincialibus, & diœcesanis nostris Synodis præscripta sunt.

An quos residere oportet, præsentem; in ecclesijs suis adsint; anq; si præsentem, in Parochialibus, vel canonicalibus, clericalibusq; adibus habitent.

An Parochi præterea, alijq; animarum curatores, sollicitè vt debent, fidelium sibi commissorum saluti inuigilent.

De tollibus
Synodalibus.

An in Sacramentis sancte ministradis, in verbi Dei prædicatione, in salutaribus monitis, in rudium, & puerorum ad doctrinam Christianam institutione, & in cæteris omnibus curæ parochialis officijs, diligentis muneris partes præstent.

In reliquis quicumque sint ecclesiastici ordinis homines ecclesie si quæ obtinet, aut in qua dignitatem, vel canonicatû, vel cappellam, vel ecclesiasticum aliquod munus habet, aut in qua adscripti sunt, oneribus satisfaciant, & præscriptas sibi functiones obeant.

An Ecclesie, quas ij omnes obtinent, sartæ recteque sint; an ornamentis, & suppellectile ecclesiastica necessaria instruet; an in illis, cæmeterijsve aliqd inculcû sit, quodque sordibus obsolescat; anve aliqd à religioso cultu & pietate alienû

Videant item, an populus in via Dñi ambulet; seruensque adsit diuinis officijs, & sacris concionibus, & in Ecclesia pie religioseque versetur; atque dies festos colat.

An ieiuniû quadragesime, quatuor temporum, tridui litaniarum, itaque reliqua Ecclesie ieiunia seruet.

An item Parochis & Sacerdotibus debitum honorem tribuat; anque eorum monitis pareat.

An eisdem decimas, primitias, aliaque debita emolumenta adiumentave præstare aut soluere recuset.

An in populo sacrilegi, blasphemii, cœubinarij, adulteri, adultereye, incestuosi, virginum raptores, an excommunicati, an hæresis, magie, superstitionumve nomine suspecti sint.

An denique alia in eodem morum corruptele, que à nobis correctionem emendationemve requirant.

Dispiciant etiam diligenter, an que provincialibus diocesanisque nostris Synodis quouis de genere decreta sancitaue sunt, ab ijs seruentur quorû interest.

Quicumque vero animaduertent, que vel superioribus provincialibus diocesanisque cœcilij decreta, nullâ adhuc executionem habuerint; vel deprauata, correctionem vel reformationem desiderent; ea omnia & singula ordine in literas relata, diligenterque obsignata, ad nos duobus saltem mensibus ante mittant, quam Synodalis dies venerit.

Qua constituta die in Synodo ipsi presentes adsint; & si que interroganda, examinanda, aut cognoscenda ab illis de ijs que præscripta sunt, aut de alijs que Archiepiscopus censuerit, coram fideliter respondeant, summaque integritate, prout iureiurando sancte adstricti sunt.

MONITIONES

In concilio etiã provinciali quarto exscripte, sed hoc loco vberiores, accommodationesque ad vsum ecclesie Mediolanensis.

PERVETVS illud institutum est, cû sanctorum Patrum vsu, tum Ecclesie auctoritate comprobatum, vt que Sacerdotalè clericalemque disciplinam, officia ac partes eius maxime attingunt, ea certis monitionibus, ijsque breuibuscõprehensa, ab episcopo in Synodis clero proponatur; quò breuius illa expressa, crebriusque repetita, diligentius item non solû animis ac mētibus imprimantur; sed omni perpetuo studio inuiolatè seruentur.

Cuius salutaris instituti ratione atque exemplo nos adducti, præcipua quedã capita, ex pontificum sanctionibus, conciliorû decretis, Patrum sententijs, nostrisque potissimum provincialibus & diocesanis Synodis summatim delegimus; que ad vitæ officijque Ecclesiastici conformationem pertinentia, vos vniuersos & singulos vehemèter in Domino monemus.

PRIMO igit memores estote vocationis, qua vos dignatus est Deus noster: qua assidua recordatione memoriaque excitati, eã vos virtutem induite, vt videant alij quasi aliquod vestrà sanctitatè elucere: que si magna in alijs vitæ christianæ instituti requiritur; certè in vobis, qui mysteriorum Dei ministri, diuineque gratiæ dispensatores estis, maior inesse debet.

Et sicut sacro ordine à reliquis hominibus seiuncti estis; ita à cõmunis fidelium vitæ vsu seiuncti, præcipuum quoddam, atque hoc præstantius viuendi genus se cerni, quo ordinis dignitate pœcellitis, Cœlestem in terris vitam tanquam Angeli Dei, moribus vestris exprimere vsque adeo studete: vt à vobis diuinarum virtutum exempla ad ceteros emanent.

Vna

Vna animi consensione, vnoq; spiritu in
his elaborate, vt & diuino cultui, & cele-
stium rerum meditationibus, & oratio-
ni, & sacrarum ecclesiasticarumq; litera-
rum studiis vacetis; tū depositis seculari-
bus vanisq; sollicitudinibus, & ab omni
vitio alieni, in via Dñi rectè ambuletis.
Charitatem in primis, quæ seminarium
est omnium virtutum, omni studio am-
plectimini.

Humilitatem, mansuetudinem, patien-
tiam, temperantiam, officiaq; christia-
ne pietatis reliqua colite.

Quæcunq; deniq; sunt vera, quæcunq; pu-
dica, quæcunq; sancta ac religiosa, ea co-
gitate, eaq; agite.

Virtutes sancti patris nostri Ambrosij,
quas precipuas, & quasi hereditarias no-
bis ad imitationem reliquit, non adum-
brare solum, sed omnino exprimere cer-
tatim contendite.

Vtq; ille, sic vos abstinentiæ & ieiunijs
dediti, clericalis disciplinæ, ac vitæ ca-
stissimæ studiosi, tum patriæ cœlestis si-
tientes, Deo seruite assiduis diuinarum
laudum officijs; & in ecclesia, quasi in p-
petua vestra Sacerdotali clericali; sta-
tione, continenter versamini.

Cuius rei cum exemplum singulare is de-
dit, tum clerum Mediolanensem præci-
pua epistola monuit.

Quæcunq; demum de muneris vestri par-
tibus, de vitæ modo, vel pontificum san-
ctionibus, vel œcumenicis concilijs, vel
prouincialibus diocesanicisq; Synodis no-
stris præscripta sunt, ea vos inuiolatè
seruate, ac præstate diligenter.

Omnes qui canonicarum horarum offi-
cijs deuincti estis, statas eas preces hora-
rias recitate ad præscriptam calendarij
anniuersarij rationem ac ritum.

Nec verò negligenter, sed attentè, piè,
decorè, suppliciq; mente illas dicite.

Studiosè propterea legite, q̄ præsertim
à beato Antonio Archiepiscopo cõscri-
pta sunt de negligentia in persoluendis
horis canonicis; vt quæ eo nomine er-
rata sunt, omnino caueatis.

Expletis canonicarum horarum officijs,
si quid in illis aut negligentia aut alia
culpa commiseritis, paululum colligen-
tes vos, veniam à Deo petite.

QVI Sacerdotes estis, Missæ sacra-

rum sæpius facite, sanctè ac religiosè.

Ad illud faciendū parate vos omni pie-
tate, in tā alti mysterij meditatione to-
to animo defixi; vtq; purius id faciatis,
propriam conscientia diligenti, accur-
to, frequentiq; examine discutite: tū sin-
gulis saltem hebdomadis, atque adeo sæ-
pius, & omnino semp cum peccati mor-
talis conici estis, vni è confessorijs Sa-
cerdotibus, quos ad cleri confessiones
audiendas constituerimus, confiteamini.
In ea sanctissimi Sacrificij actione, ab
erroribus vel leuissimis omnino caute.
Quæ de illo piè ritèq; celebradopre scri-
psimus, ea vos studiosè diligenterq; ser-
uate.

DIACONI, subdiaconi, & clerici in-
feriorum ordinum, quicunq; estis, quæ
de confitendis sæpè peccatis, de commu-
nitione frequenter sumenda vobis præce-
pimus, integrè & sanctè omnia vt debe-
tis, præstate.

Confessarios sacerdotes per nos vobis
constitutos, quos etiam tanquā vitæ du-
ces ac magistros elegimus, in sacramen-
tali confessione adhibete.

ECCLESIASTICAE militiæ om-
nes vos adscripti estis; ad pietatis, reli-
gionisq; exercitationes vos vocatos ef-
se cognoscite.

In omni in primis sancta oratione vos
assidue exercete.

Tum in meditationis tacitèq; piæ or-
tionis studio, singulis diebus certo tem-
poris spatio, toto castissimi animi sen-
su incumbite.

Hæc sanctis precibus præter cetera sup-
plices præsertim afflictis! his temporibus,
orate patrem misericordiarum, &
Deum totius consolationis.

Vt misereatur populi sui,

Vt fidelium animos ad vitia fugienda,
ad virtutesq; amplectendas sancti Spi-
ritus sui ardore inflammet.

Vt è principum, regumq; animis euellā-
tur, si qua sunt discordiæ semina.

Vt ij vna animi consensione Christi re-
gnum propagare studeant: vnamq; Dei
gloriam, atque Ecclesiæ matris defensio-
nem propositam habeant.

Quidquid verò tēporis à diuinis officijs,
ab orationis contēplationisq; exercita-
tione, ab Ecclesiasticis functionibus, &

ab alijs necessarijs actionibus vacuū habetis in otio, neq; in desidia, nec verò in rerū nouarū curiositatibus illud cōterite: sed cū in sortē Domini vocati sitis in eius lege die ac nocte meditemini. Sacrarum igitur literarum studia diligentius colite: quę vsque adeo completi debetis, vt qui aspernetur, contra eū dicat Dominus; Quia tu scientiam repulisti; & ego repellam te, nē sacerdotio fungaris mihi.

Frequentes ad statas lectiones, & ad literarum tractationes vobis prescriptas conuenite.

Attento animo in ijs adeste: atque in dies ad vberiore sacrorum studiorum fructum progressionem aliquam habete; vt ad nos aliquando vocati, & diligentie, & doctrinę testimonium detis. Si qui estis, qui vel tarditate ingenij, vel ingrauescente etate, magnum in literis progressum habere non potestis; ne desistite tamē primū oratione frequenti intelligentiam vobis necessariam a Deo petere; tūm eò diligentius ad pietatis modestięq; studium, & sanctorū morum disciplinam incumbite; tum sępius sacerdotes peritiores consulite; & ad clericales sacerdotalesq; exercitationes conuenite & libentius & frequentius. Concionibus et; atq; lectionibus sacris, quę in ecclesia constitutis diebus habentur, cū omnes quicunq; estis, tum maxime quibus potissimū conciliaribus decretis per nos iussū est, quo decet habitu frequentissimi adeste.

Lectione librorum spiritualium, & clericorum, qui probati sint, animos mētesq; vestras pascite.

Quatuor præsertim locos, de duodecim fidei articulis, de septē sacramentis, de decem præceptis, de oratione Dominica, in promptu atque explicatē habere omni studio contendite.

Cum ijs, & preceptorū ecclesię cognitionem, & preces horarias recitandi peritiam, & ecclesiasticorum rituum, caeremoniarumq; notitiam coniungite.

Pauculos eos libros, quorum necessariū delectum vobis prescripsimus, habere ne omittite, aut negligite.

Qui pro facultatibus, proq; studiorū ratione plures habere possunt, eorū opta-

mus & laudamus in ijs comparandis diligentiam.

At libros de rebus iocosis, ridiculis, obscenis, inanibus ad poesisq; profanę studium pertinentibus vulgari aut latino sermone conscriptos procul abijcite.

Nec verò musicas cātiones, ridiculę, voluptarię, parumve pudicę exaratas adhibete.

Quotidie aliquid ex sacris Biblijs legite; ac si per ecclesiasticas occupationes licet, qui apti estis, aliquid itē de Sanctorū Patrū opusculis, Gregorij Magni Pōtificis, Cypriani, Augustini, Chriostomi, Bernardi, & aliorum, qui sanctitatis & doctrinę laude in ecclesia celebrantur. In ijs ad legendum sanctissimū Patrē nostrum Ambrosium episcopum vobis potissimū proponite.

Illius præcipuē librū de sacerdotali dignitate legite: quo libro ecclesiasticos homines commonuit de perfectę vitę institutione.

Libros item officiorum, quos vbi primū episcopus is factus est, cleri Mediolanensis potissimū causa edidit, in manibus assiduē habete.

Hos, atque alios p̄terea libros de sacerdotalis clericalisq; vitę rationibus & officijs, de animarū cura, de Christianę pietatis studijs & exercitationibus, de alijsq; eiusdem generis pię consecutos ita legite; vt quęcunq; ad vitę sanctę normam accommodata ex illis animaduertistis ac didicistis, moribus exprimatis. Conciliorum item nostrorū cōstitutiones & decreta, non percurrere solū, sed vsque adeo studiosē legite; vt quę legitis, post etiam taciti vobiscū aliquando mēte repetatis; ac videatis simul, nō solum si quidquā est, quod contra illorū prescriptum egeritis, verū si quid etiam aliud est, quod ex eisdem exequi præstare omiseritis, aut neglexeritis. Quod vt præstetis, curate omnino, atque efficite.

Estis diuina misericordia in ecclesiastico ordine cōstituti, ad gloriā Dei conseruandā, propagandāq; cum ordinis vestri ministerium, quod explere debetis videte; tum illius dignitatem ac decorum seruate.

In incessu, statu, gestu ita vos præbete,

vt

vt ab ordinis quem suscepistis nomine & ratione nullo sanè modo discrepetis; proposito vobis beati Patris nostri Ambrosij iudicio, qui clero adscribi hominem recusauit propterea quod eius gestus & incessus dedeceret.

Habitu non exquisito, non delicato nimis, non serico, ne ornamento quidè; rursus non sordido, non neglecto; sed graui, & talari, atque eiusmodi, tum domi tum foris pro vniuscuiusq; vestrum ordinis gradusve ratione vtamini; vt decretis nostris, eo de genere editis, nulla in re vel minima discedatis.

Coronâ, quod insigne est ordinis clericalis, p ratione ordinis quo vos singuli initiati estis, latâ & conspicuâ deferte. Parca & frugali mensa cõtenti sitis, & suppellectili etiâ modesta, ac tenui potius. Ab omni splendido apparatu, pompaq; sæculari abstinete.

Quæcũq; acu picta, variè intexta, auleæ item peristromata reijcite.

Imagines domi nõ profanas, sed eas habete, quæ pietatis, & religionis argumentum & adiumentum præbeant.

In omni vita à fastu, luxu, ambitu, ambitione ue, & à vanitate longè refugite.

Ne verbis quidem præscriptum vitæ modum peruertite.

Nihil scurriliter, nihil iocosè, nihil indecorè, nihil turpiter loquamini.

Ab sint à vobis maledicta, obretractationes, curiositas, leuitas, assentationes, ac nugæ.

Temperatiq; clericalis disciplinâ vobis præscriptâ in reliquis èt omnino tenete. Comestationes, comotationes, cõuiuia publica, laicalia ue, tum maximè in quibus mulieres intersunt, euitate.

Hospites excipite: at illis excipiendis intrâ parsimonie fines vos cõtinetes; ita vt clericalis frugalitatis, non sumptuosi conuiuij testes illos habeatis.

A ludis spectaculis, circulatorum, atque id genus vilium hominum præstigijs procul estote.

Arma abijcite.

Sic denique cor vestrũ corroborate, vt inania spectacula non appetat, à mundi ludis atque ineptijs abhorreat.

Sensus autem vestros ita dirigite, vt cũ à Deo vtiliter dati sicut tanquam ratio

nis ministri, ne eos perperam adhibeatis, sicut satellites cupiditatum.

Sit igitur vester oculorum aspectus simplex, & pudicus.

Aurium sensus castus, & prudens: casta mens, casti omnes sensus.

Vitæ & morum consuetudo casta, & spiritalis.

Ad eorum sacerdotum, qui in eiusmodi vitæ studijs ac disciplina exercitati sũt, familiaritatem vos adiungite: ex qua nobis vestrę ad sanctę agendum progressionis consentent.

Ad castitatem autem conseruandam munite omnem viam.

Legite propterea sepè illũ beati Cipriani Martyris de singularitate clericorum librum, qui vos in hac, vt in alijs instruet virtutibus.

Suspectarum autem mulierum consortium omnino vitate.

Cũ alijs verò quibusuis mulieribus, quãuis vel arctissimo consanguinitatis affinitatisve vinculo vobis illæ coniunctæ sint, ne in eisdẽ domicilijs ædibusve simul habitate; nisi cũ ex causa alicui vestrũ aliquãdo nõ scripto cõcesserimus.

In famulatu laicorum ne sitis; multò minus foeminarum quamuis nobilium.

Nec verò illas musicam, literasve doceat; nisi scripta nominatim facultate per nos permissũ cuiquam sit.

Aedes ecclesiasticas ne laicis locetis, nisi concessu nostro.

Ac ne ipsas quidem patrimoniales locationi ijs date, quorum vita moresvs suspecti sint.

Sæcularibus verò negotijs, vt est sancti Pauli Apostoli pceptũ, ne vos implicate.

A cuiusuis generis mercatura, quæstiosa omni negotiatione, prædiorum cõduktione, tum alijs, vt prouinciali decreto vobis interdictum est, profus caute.

Ne pecunie lucri ue auidi sitis, nemo potest seruire Deo & mammonæ: aut enim vnum odio habebit, & alteram diliget; aut vnum sustinebit, & alterum contemnet; inquit Christus Dominus.

Si qui pauperes estis, ne cupiatis diuites fieri; vt ne incidatis in tentationes multas, & in laqueum diaboli.

Paupertatem vestram ne moleste ferat, paupertatem dilexit, & docuit cælestis

Magister Christus; qui nascens in præsepio ponitur, & nudus in cruce moritur. Scitote paupertati socias adiungi, sobrietatem, abstinentiam, frugalitatem, & reliquas virtutes, quas præluere oportet ministros Dei.

Nihil timentibus Deum, sanctumq; eius nomē inuocantibus deesse potest: multo minus religiosi & sancti sacerdotibus. Proponite vobis sanctorum veterū patrum vitam, qui lucrum non spectabāt, temporalia non querebant; & nihil ijs tamen deerat: immo in paupertate illis aliquando abundabat, quod alijs erogarent.

Ne igitur quia tenuem redditum habetis, lucrum quaerite: ne quæstum vos appetendo iniuriam vestro ordini facite, auaritiæ sordibus volutati.

Non seculi vos mercatores, non mamo ne ministri estis; sed Chri mercatores nolite thesaurizare vobis thesauros in terris; sed meritorū abundantia eū charitate coniuncta, facite thesauros in celis. Studete vos lucrari animas Deo, & cœlesti horreum augere.

Exemplo Sanctorum, vos paupertate, vitæ sobrietate, ac parsimonia ita agite; vt non modò à superuacaneorum rerum v'sibus abstinetes, sed vestro etiā defraudantes v'ictu ecclesias vestras & altaria exornetis, facta tecta habeatis, sacra suppellectili instruat.

Alienis item necessitatibus subueniatis, & pauperibus opitulemini.

Qui verò vberiores ecclesiasticos redditus habetis, Ecclesias è quarum prædijs fructus percipitis, eò magnificentius & augustius, quò amplioribus donis, boniue, augustioriq; liberalitate illa dotata sunt; illustri structura, præclaro opere reficite, egregijsq; muneribus exornate, tum omni ecclesiasticæ suppellectilis apparatu instruite.

Christi v'isceribus substantiam ecclesiasticam erogate, p'uperibus scilicet, peregrinis, viduis, pupillis, ægrotis, in vincula coniectis, captiuis: quibus egentibus & esurientibus eum subuenire possitis, si alimenta necessaria denegatis, violatæ charitatis reus estis in conspectu domini.

Memores estote eius, quod à sanctissimi

mo patre nostro Ambrosio scriptū est: sua fideles eo animo obtulisse ecclesiæ ministris, vt per eorum manus (quorum fidei atque integritati summa omnia tribuebant) ad pauperes peruenirent.

VOS item alij, quicunq; estis, quorū fidei Christi patrimoniu propriū ad diuini cultus, pauperumq; v'sum commissum est, caute ne ambitione aut cupiditate prolapsi, in alium quā cui addictū est, cōuertatis; idq; propterea sacrilegij rei, damnationem æternam subeat.

VNIuersi autē vos & singuli ecclesiastici ordinis homines (vt summam cōplectamur) quæ muneris vestri sunt vobiscum frequenter recolite: ministerium vestrum explere studete, sanctissima studia religionis & officij vestri rebus alijs potiora ducite: in reu diuinarum sacrarumq; cognitionem omni cura incumbite: quæ diuina, quæ sempiterna sunt, diuitiarum, & honorum, & terrenarum rerū cogitationibus abiectis amplectimini: restincto cupiditatum ardore, integros castosq; vos seruate: mundi voluptates, quæ à diuinis præceptis detorqueant, declinate: prædiorum ecclesiasticorum, quæ non auaritiæ præda, sed instrumenta caritati relicta sunt, reditu & fructibus non abutimini: humilitati studete: Charitatis opera præstate, induimini Dominum Iesum Christum, Sanctorumq; eius facta imitami; vt & horum imitatione, & illius in primis diuinis præceptis institutisq; cōformati, in vocatione qua vocati estis, dignè Deo ambuletis; tum vitæ vestræ splendore laicis hominibus lumen præferatis: ad vitam sanctè instituendam; tum vos repositam vobis iustitiæ coronam demum percipiatis.

Omnes præterea ac singuli, qui huius nostre ecclesiæ ministerio adscripti aliquo modo estis, diœcesim Mediolanensem, & ecclesias quas in ea obtinetis quibusve adscripti estis, stationes vestras, in quibus manendum vobis sit, putate.

In illis ipsi residete.

Debitis muneribus atque oneribus satisfacite.

Ecclesiasticas ipsas eades habitate: ibiq; domicilium vestrum verè constituite, & habete.

Alia

Alia item agite, ac præstare, ex præscripta conciliaribus decretis residentia ratione.

Quicumq; item clerici minorû ordinum estis, in ecclesijs quibus adscripti estis, singuli ordinis quo initiati estis functiones tali pietate obite, vt digni habeamini, qui deinceps altiorè gradû assueuti, sanctè Dei ecclesiæ inseruiatis. Nemo autem vestrum, quicumque estis, ab ecclesiastica ratione, personalisq; re fidentiæ munere discedat, nisi causis per nos probatis, & concessu nostro literis expresso.

Hæc, quæ communiter atque vniuersè vos monuimus, singuli seruate studiosè, ac diligenter.

At præterea sigillatim nominatim quæ vos, qui in Metropolitana ecclesia nostra dignitates obtinetis, canonici item, tum Ordinarij eiusdem nostræ ecclesiæ, tum reliquarum quarumvis ecclesiarum collegiatarum, vel vrbicularum, vel diocæsanarum, quicumq; sitis, in omni canonicalis disciplinæ officio ita agite, vt canonicè, nempe canonum legibus ad vitæ vestræ institutum pertinentibus, & constitutionum nostrarum rationi congruenter viuatis.

Idprimò maximè studete, vt in conspectu Dei omnipotentis, puro corde, & casto corpore ministretis.

Tum singuli vos ordinis dignitati, aut canonicatui annexi functiones explete, canonicalisq; muneris partes præstare. Omnes in choro statis horis assistite; & ad Deum pro fidelibus pijs religiosisque fundite preces.

Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum Iesum Dominum: cui seruite cum timore, & tremore.

Non pigri, non somnolenti, non oscitant adeste: non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attentè, studiosè, ritè, piè, religiosè diuinas laudes concelebrate: & psallite Dño in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.

In choro nemo priuatim, nemo tacitè diuinum officium recitet: sed omnes pariter quicumq; adestis, senes cum iunioribus laudate nomen Domini in psalmis, hymnis, & canticis.

A quibuscunq; colloquijs, & à literarum, librorum lectionibus, atque ab omni vagatione abstinete.

Pro temporis autem & officij ratione, sedete, stete, genuflectite, caput aperite, & inclinate.

Accuratè demum omnia obseruate, quæ eo de genere vobis præscriptimus; ita vt vestro exemplo alijs sacerdotibus clericisque, & rectè ritèque psallendi, & sanctè orandi, & piè agendi animum addatis.

In psalmorum autem, canticorum, & hymnorum intelligentiam studiosè incumbite: vt dum psallitis, pro sensuum sanctissimorum quos mente concepistis ratione, vos ad omnem pietatis deuotionisq; affectum excitetis.

Non ordinariæ distributionis lucro adducti, sed Dei charitate, religionisque cultu commoti, diuinis officijs adeste; vt verè, ex animoq; psalmi verba illa concinatis: [Voluntariè sacrificabo tibi, & cõfitebor nomini tuo, quoniam bonum est.

Diuinis officijs absolutis, paulùm omnes in choro piè orate; inde abeundi signo per præfectum dato consurgentes, quo ordine ad chorû accessistis, eodem in sacristiâ redite; vbi cappas, qui illas induti estis, & superpellicea sine strepitu vltio, & susurratione deponite.

Canonicales vestros cõuentus statis hebdomadè dieb. capitulariter habete. Omnes qui debetis, ad illos conuenite. Inde ne discedite, nisi missione à capituli præfecto impetrata.

Singuli ordine, & loco sedete.

Sententiã modestè dicite; & suo quisque loco, non præposterè.

A verbis scurrilibus abstinete.

In rebus consultandis rixas, iurgia, & cõtumelias caute.

In initio, & fine vniuscuiusq; Capituli stas orationes dicite.

Priore loco tractanda proponite, quæ ad diuinum cultum, ad spiritualis vitæ progressionem, ad ecclesiasticam disciplinam tuendam; tum quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, nè negligite.

Cætera hoc de genere toto seruate, quæ nostris constitutionibus vobis præscripta sunt.

Omnia

Omnia in primis agite pace mutua, con- cordi voluntate, & charitate fraterna vos inuicem diligite. Canonici enim estis; qui sicut pro collegij ratione, ex antiquo instituto vna in collegiata ecclesia, vnoq; item in canonicali domici- lio collocati fuistis; ita vno pacis, & charitatis fœdere, vnaq; animo ū con- fensione, coniunctissime, sicut nascentis ecclesiæ ministri, [quorum erat cor v- num, & anima vna,] experiundo videte, sicut in psalmo scriptum est, quàm bo- num, & quàm iucundum sit, habitare fratres in vnum.

Quicumq; verò estis, qui inter cano- nicos Præpositi, aut Archipresbyteri, aut alterius dignitatis nomē gradumve obtinetis, sicut honore, & dignitate præ- statis; ita virtutum exemplis, vigilantiq; in vestri muneris curæque partibus obeū- dis sollicitudine præluceat.

PAROCHI præterea, & cæteri quicumq; estis, etiam Præpositi, Archi- presbyteri, alijve qui animarum curam geritis, præter ea quæ vobis cum reli- quo clero communia vniuersè monui- mus, illa etiam quæ præcipue de vobis per nos decreta sunt, præstate omni sol- licitudine.

In primis oues vobis concredite cogno- scendæ sunt, & appellandæ nominatim, pascendæ, & custodiendæ item.

Animarum igitur numerū in catalogum redigite ad præscriptam normam.

Eorum qui baptizantur, qui item cōfir- mantur, & compatrum etiam qui adhi- bentur, nomina describite.

Matrimonia in codicem referete.

Parochiæ vestræ incolarum vitam, & mores inuestigate.

Indagate omni studio, si qui heresi cō- taminati sint, aut suspecti; aut si qui sint, qui hæreticorum libros habeant, ven- dant, emant, importent, vel legant; eos- que statim denunciate.

Monete etiam populum, vt id ipsum et- iam præstet ad nostri edicti præscri- ptum: quod statis temporibus de more promulgate.

Perquirite de dictis, & factis eorū, qui ex hereticorum finibus veniunt.

Dispiciete, si qui è parochiæ vestræ fini- bus ad loca proficiantur, vbi impune

prædicatur, quod à catholica fide alie- num est: tum etiam an ij professionis fa- cultate impetrata, agant ad præscriptū decreti nostri in Concilio Prouinciali tertio promulgati.

Inuestigate præterea de ijs, qui in ve- stra parochia docent; eorundemq; mo- res, vitam, & fidem obseruate; ac reliqua de ijs ipsis præstate, quæ nostris Conci- lijs prouincialibus p̄scripta iussu sunt.

Videte, & caute, nè superstitiones, magicæ cantiones, eiusmodi diabolicæ superstitiones in populo vestro sint.

Cognoscite publicos peccatores, cor- ruptores aliorum, concubinarjos, adul- teros, vsurarios, blasphemos; & de- nunciate.

Cognoscite alios etiam populorum cor- ruptores, qui festis diebus non Deo, sed aleis, ludis, choreis; diabolo seruiūt: qui- que festorum dierum cultum quouis mo- do violant, quales quales sunt; neq; ob- seruant pontificias, neque nostras de diebus festis coleandis constitutiones, aut edicta.

Istos ab ea male agendi corruptela reuocare, ac deterrere omni pietatis officio studete.

Tum nobis etiam sicut opus erit signifi- cate, vt pro curæ nostræ officio saluta- re remedium afferamus.

Rursus agnoscite etiā pauperes, viduas, pupillos, cæterosq; aliena ope egentes: quibus, & saluari consilio, & consolatio- ne, & re subuenite: aut si minus re po- testis, cohortatione alios accendite ad eos subleuandos.

Siq; illorum grauior inopia deposcit, festis etiam diebus à pia fidelium libe- ralitate aliquid in ecclesia colligendum curate, vt à nobis præscribetur, quod ip- sis in eleemosinam conferatur.

Seorsum etiam locupletes parochiæ in- colas conuenite. quibus pauperum ege- states proponite, & ostendite, eis diui- tias à Deo propterea etiam esse tribu- tas, vt inopibus succurrant.

Si qui autem potentiorum opibus in casu si aliqua oppressi sunt; illos vnicè atq; intime eorum patrocínio commenda- te, qui vel ex suscepto officio id præ- stare debent, vel quibus nos hanc cu- ram dederimus.

Pascite

Pascite in primis populum vobis commissum, prædicatione verbi Dei, salutaribus monitis, administratione item sacramentorum, exemplo, & oratione.

In verbo Dei exponendo planè obseruate, quæ constitutione nostra provinciali, & alijs concionatoribus, & vobis præscripsimus.

Pueros festis dominicisq; diebus in doctrinæ christianæ rudimentis instruite. Prouectioris ætatis homines ad eadem intelligenda inuite.

Patres matresq; familias monete, vt filios, filias, cæterosq; quos in familia habent, ad statas doctrinæ christianæ scholas ipsi conducant.

Sodalium, qui ijs scholis adscripti sunt, operam ad hoc institutum adhibete: curateq; vt mutua inter eos charitas, morumq; disciplina conferuetur.

Alios etiam ad tam pium opus amplectendum alacriores reddite, atque excitate, tum assiduis vestris cohortationibus, tum promulgatione thesauri spiritalis indulgentiarum ijs concessi, qui ijs scholis adscribuntur, in illisque operam nauant.

Ne omittite diebus festis inter Missarum solennia, aliquid ex ijs quæ in Missâ leguntur, fidelibus exponere; & sanctissimi illius sacrificij mysteriû aliquod explanare; & aliquando sanctiores illius sacrarum cæremoniarum rituumq; rationes, & significationes explicate, quò diligentius instructi, in dies sacrosancto illi sacrificio religiosius intersint.

Docete item, quo modo fideles signo Missæ celebrandæ dato, se corde contrito ad eam sanctè audiendam parent.

Curate, atque effcite per petuis vestris monitionum officijs, vt in illa viri aperto capite, mulieres velato, & in omni eius parte vtroque genu flexo, præterquam in euangelio adsint.

Instruite etiam eos, quàm religiosè non solum in Missæ sacro, verùm etiã in diuinis alijs officijs versandum.

Quando standum, quando genua flectenda, quando assurgendum.

Quàm valde dum illa fiunt, celebratur, fugiendæ confabulationes, colloquia, deambulationes, strepitus, clamo-

res, immo verò inanes cogitationes, quibus à pia meditatione, & mysteriorum quæ aguntur, contemplatione, religiofaque oratione animus distrahitur; quàm denique studiosè vitanda reliqua omnia ab eorum officiorum sanctitate, & cultu aliena.

Rursus quàm sanctè item, quàm religiosè, & quàm demisso humiliq; habitu in supplicationibus, litanijs, & stationibus versandum sit.

Qua reuerentia, quoque pietatis studio, in ecclesijs locisq; sacris manendum sit; quæve ab ijs procul abesse debeant: idq; ex sanctionibus pontificijs, constitutionibus conciliaribus, nostrisq; præterea edicto.

Qua etiam non solum intima religiosi animi preparatione, sed externa etiam cultus vestitusq; modestia, humili genuflexione, & armis depositis, ad sanctissimam communionem, tum etiam ad cetera sacramenta accedendum sit.

Tum docete, ac monete, quo modo dies festi colendi, & sanctificandi sint. Ostendite, indignissimum esse sacris illis diebus, non modò à nefarijs operibus, illicitisque negotijs non abstinere; verùm etiam religionis, ac pietatis opera non præstare omni diligentia.

Ac præterea nefas esse, sacros dies, ad maxima Dei beneficia recolenda, summasq; ei laudes persoluedas, ac debitum sanctis honorem tribuendum institutos, ad illa traduci, quæ ab eo cultu abhorrent: qualia sunt tripudia, ludi, choreæ, spectacula, quibus ad turpes illecebras incitantibus salutis humanæ hostis diabolus oblectatur.

Denunciate item stata sacrorum temporum ieiunia; docete quo modo ieiunandum; quæ peccati grauitas in violandis sacris ieiunijs.

Quæ præterea christianæ pietatis officia in sanctorum vigilijs.

Quàm sanctè obseruandum Quadragesimale ieiunium.

Statis autem solennibus, vel Aduentus, vel Septuagesimæ, vel aliorum temporum celebritatibus, præmonete fideles, atq; diligenter ex nostrarum etiam literarum præscripta recitatione, ac ratione instruite, ad sacra illorum temporum myste-

mysteria sanctis pietatis officijs religio-
se colenda.

Vtq; ijs omnibus pro temporum solen-
nitatumq; ratione illi instrui possint, se-
pe monete, vt Dominicis alijsq; festis
diebus, quemadmodum sacra Tridenti-
na Synodus optat, ad parochialem ec-
clesiam conueniant.

Qua in re sepius monitionem nostram
in Synodo diocesana quarta eo de gene-
re editam frequenti populo legite.

Sæpe autem, ac diligenter eosdem do-
cete, quàm assiduè orandum sit.

Quo modo, & tacita supplicis mentis
meditatione, & pijs stans orationibus
precandum.

Quàm studiosè, & religiosè suscipiendū
nostrum vespertinæ communis oratio-
nis institutum; quàm diligenter illud se-
mel susceptum, piè retinendum.

Ideoq; cū alijs sepe in anno eam orādi
rationem cū indulgentijs concessis per
summa capita explicate; tum præcipuè
diebus concilio Prouinciali tertio cōlli-
tatis, in maxima populi frequentia de-
scripto pronunciate, atque euulgate.

Dominicis diebus institute populū,
& monete pro quibus oret, vt est in eo-
dē Prouinciali cōcilio per nos decretū.
Tum præterea quas singulis hebdoma-
dæ ferijs præcipuas preces, christi-
anasq; meditationes, atque in orādo
exercitationes sibi propositas in prom-
ptu habere possit.

Quàm sepius verò sermonibus ve-
stris populo proponite locos perpetuæ
christianæ meditationis, de morte, de
iudicio, de inferno, de gloria, & præ-
mio paradisi.

Monete præterea sedulo, ac frequentif-
simè patres matresq; familias, vt libe-
ros, familiamq; suam ad pietatis christi-
anarumq; virtutum disciplinam reli-
giosè instituant.

Ad hoc propterea patres familias indu-
cite, vt de vitæ spiritualis ratione, &
pijs exercitationibus libros probatos
domi suæ habeant: in quorum lectio-
ne versentur, seseq; ac familiam instituāt
ad sanctè agendum.

De patrum fam. officio, familiæq; insti-
tutione, nostram in concilio tertio pro-
uinciali editam constitutionem in pa-

rochiali conuentu quem præscripsimus,
legite, singulasque eius partes expli-
cate.

Tum alia præterea docete, quæ oppor-
tuna existimaueritis, quibus illi se suāq;
familiam in christianæ vitæ institutis
atque exercitationibus conforment.

In officinis etiam, & tabernis, disci-
plinæ vitæq; christianæ rationes obser-
uate: si quid autē vel ab artificibus, vel
ab institoribus, operarijsve committi a-
nimaduertitis, quod dissolutæ disci-
plinæ sit, id officinarum tabernarumve do-
minos grauius monete; ostenditeq; ea
in re officij sui partes.

Estis participes, & socij laborum cu-
ræq; nostræ; & in mæsse nobis commissa
operarij estis: elaborate vnā nobiscum,
& contendite, vt populum cuius curam
gerimus, tanquàm purum triticum au-
xilante diuina misericordia congrege-
mus in horrea cœlestia.

Depositum custodi, inquit beatus Apo-
stolus Paulus: quod vobis singulis di-
ctum esse putate; vt in grege, tanquàm de-
posito fidei curæq; vestræ commisso, di-
ligenter custodiendo, ab omniq; pecca-
ti labe conseruando, cogitationem, so-
licitudinem, curam, studium que omne
collocetis.

Parochiæ igitur vnicuique vestrarum co-
credite viciniam, cum à ceteris vitijs
omnibus vos singuli sollicitè custodite;
tū curate etiam, ne odia, similitates, ini-
micitia, factiones, temerè iurandi, ma-
le dicendi, imprecandi prauæ consue-
tudines, ac ne detractiones quidem in
ea sint.

At vitia in primis, & peccata, ad que po-
pulum procliuiorem esse animaduerti-
tis, reprehendite, atq; exagitate.

Nec verò dissimulate peccata: sed annun-
ciate populo scelera eius; publicè pec-
cantes coram omnibus arguite, vt & alij
timorem habeant.

Idq; agite spiritu fortitudinis Domini:
& vt strenui eius milites, bonam mili-
tiam militate, nihil planè trepidantes.
Si ab increpatione (vos monet sanctus
Gregorius) reticueritis, quia cōtra vos
odia insurge re reformidatis; non iam
Dei lucra, sed vestra queritis.

Non maledictis, non vexationibus, non
calum-

ealumnijs, non alicuius generis cōtume-
lijs, illud vel increpandi, vel palam ar-
guendi officium deferite, modò Christi
gloriæ, & animarum salutis seruiatis.

Rursus nō aucupandæ hominum gratiæ
studio, id agere, desistite: [Seruus Dei
non essem, si hominibus placerem;] in-
quit Apollolus.

Væ vobis tacētibus, aut dissimulanti-
bus, si grex curæ vestræ cōmiss⁹ perierit.
Sanguinem eius de manibus vestris re-
quiret iustus, & omnipotens Deus.

Si igitur peccatur; nē in increpationi-
bus verba vestra blandiētia sint: sed vt
à spiritu sancto scriptū est, stimuli sint,
& quasi clauis in altum defixi.

Instate opportunè, importunè, priuatis
etiam admonitionibus, consilijs, corre-
ptionibus, obiurgationibus, vt peccan-
tes adiutrice diuina gratia in viam salu-
tis reuocetis.

IN vsum etiam sanctè reuocate fra-
ternam correctionem; vt nō modò vos
mutua christiana charitate, sed clericos
minorum ordinum paternis officijs cor-
ripiatis, ac reliquos item, præsertim pa-
rochiæ vestræ incolæ.

Ad sermonum verò, admonitionum, cor-
reptionum partes explendas, locos vobis
comparate, præcipuè ex doctrina ca-
techismi Romani: in quo magna cum
populorum vestrorum salutari utilitate
versari diligenter potestis.

Neque ad hoc multiplicis vestræ ec-
clesiasticæ tractationis genus negligite
adiumenta, quæ aliunde vtiliter cape-
re potestis; præsertim ex grauis doctri-
que episcopi Augustini Valerij libris
de ecclesiastica dicendi facultate con-
scriptis.

Cætera autem officia, quæ in sacramen-
torum administratione, in assidua ad
frequentem eorum vsum cohortatione,
in ægorū cura, in alijs parochialis mu-
neris sanctionibus, vobis nostris provin-
cialibus diæcesanisq; concilijs præscri-
pta sunt, præstate atque exequimini ac-
curatè: ad earumq; conciliarium consi-
tutionum decretorumve normam, omni
obseruantia, atque obedientiæ studio
vos planè conformate.

QUÆ verò decretorum nostrorum
partes, ad laicos, eorumq; christianam

disciplinam attinent, quò sepius emulga-
tæ atq; inculcatæ, seruentur diligentius;
illas summatim vulgari sermone expref-
sas, crebrò prout vsu venerit, populis
vestris proponite, denunciate, explica-
te, atque in consuetudinem inducite.

Quæcunq; deniq; vel ad vos, vel ad
laicos curæ vestræ commissos pertinet,
ea per nos decreta, quo maximo pote-
stis studio, in omnem executionem, di-
sciplinæq; vsum introducite.

Videteq; in primis, ac perpendite, quæ
sint, & quæ religiose muneris vestri par-
tes; cauteq; vt in officijs, & curæ vestræ
functionibus non modò quidquā vos cō-
tra committatis, sed nē omittatis quid-
quā: cum in sacerdotali vita, pro mune-
ris quod sustinetis ratione, tum grauior-
es, tum longè plures quam in ceteris ho-
minibus esse possint omissionis culpæ.

VOS præterea reliqui sacerdotes
quicunq; estis, quibus animarum cura
non incumbit, cum alia omnia, quæ ec-
clesiastici ordinis hominibus de diuino
officiorum cultu, de vitæ honestate,
de studijs, & vitæ spiritualis exercita-
tionibus præscripta, aut monita à nobis
generatim sunt; tum quæ nominatim sigil-
latimq; ad præcipuam vestram execu-
tionem attinent, præstate omnino.

VOS item reliqui Clerici inferiorum
ordinum, quæcunq; ad vos nominatim,
vel generatim spectant, agite omnia,
sicut clericalis vitæ ratio, canonum,
& nostris conciliaribus decretis præ-
scripta postulat.

Clerici estis, nempe de sorte Domini,
& ipse Dominus fors, pars scilicet ves-
tra; tales præbete vos, vt & ipsi possi-
deatis Dominum; & possideamini à Do-
mino; vereq; dicatis, [Dominus pars
hereditatis meæ.

Filij mei, nolite negligere: vos elegit
Dominus, vt stetis coram eo, & ministretis illi.

Videte igitur, quàm valde intentos vos
esse oporteat ministerijs vestris; & quæ
magna vitæ mōrumq; castitate.

Proborum hominum tantum, præcipuè
sacerdotum vitæ spiritualis laude præ-
stantium familiaritate vtimini: ex quo-
rum consuetudine, tum fructus vos ca-
piatis, tum nos meliorem in dies de
vobis

vobis opinionem concipiamus. Maiores veremini, & obleruate; eisdem que recte monentibus obtemperate.

Præter latinæ linguæ, & literarum studia, ecclesiasticæ in primis disciplinæ institutionibus diligenter incumbite. Sic demum vos moribus, & vitæ modestia probate, vt & à parochis, & à præceptoribus vestris, tum etiam à populo bonum testimoniam habeamus: vosque dignos iudicemus, quos maioribus ordinibus adscribamus.

VOS verò, quos regionum vrbis præfectos, & in diocesi Vicarios foraneos constituimus, in explendis muneris atque officij vobis commissi partibus, sedulo inuigilate, atque elaborate.

Onus quod sustinetis, quam graue sit, quam plenum curis perpèdite: tū quam in eo vobis committendo spem fiduciamque habuimus, videte; tum efficitte, vt expectationi nostræ respondeatis vigiliarum vestrarum studijs, assiduaque sollicitudine.

Ecclesias, que in vniuscuiusque vestrarum regione sunt, sedulo visitate; earumque partes singulas inspicite.

Peruestigate in vniuscuiusque parochiæ finibus, an aliqua publicorum peccatorum labes, an flagitia, quibus pastoralis cura medeamur necesse sit.

Vniuerso clero pro regione commissa inuigilate, diligenterque illud in primis videte, vt in disciplinæ ecclesiasticæ moribus, institutis atque officijs se contineat, clericalisque moderationis legibus congruenter viuat.

Indecentem eius habitum omnino reijcite: morum, sanctæ vitæ, sacrarumque literarum, & institutionis ecclesiasticæ studia, si qua in eo languescunt, excitare.

Clericos autem minorum ordinum in hoc maxime vobis commendamus, vt illorum omnes tū in vitæ moribus, tum in literarum, ecclesiasticisque doctrinæ studijs progressionem accuratè exploretis; atque vt maxime potestis, paternis cohortationibus atque obiurgationibus, ipsique assiduis adiuuetis.

Ecclesiarum item cultum, nitorem, ceteraque eius generis omnia curate, que à

vestra diligentia, quam totis in Christo visceribus ab vnoquoque vestrum expetimus, & Dei gloria, & animarum salus postulauerit.

Quæcunque verò, vel prouincialium diocesanarumque; Synodorum decretis, vel præcipuis instructionibus, vel visitationum iussis præscripsimus; ea omnia, vt re ipsa præstentur, studiosè perpetuè agite.

HÆC omnia, & singula his monitionibus nominatim sigillatimque expressa, tum cuncta item reliqua, vel nostris concilijs prouincialibus diocesanicisque sancita, vel alio modo vobis præscripta, vos omnes, ac singuli quorum interest, quanto potestis amore, & pietate non amplectamini solum, & legite; sed mente animoque comprehendite, seruate, omniisque sollicita executione præstare: totisque vos ad cohortationum, admonitionum, decretorum, & constitutionum nostrarum sententiam rationemque accommodare.

Quod omne, vt faciatis, vos per vngenti filij Dei aduētum, per eius crucem, perque animarum vestrarum salutem obsecramus, obtestamur, diuinamque contestatione monemus.

Rursusque vobis ipsis vniuersis, & singulis edicimus, si quis vestrarum constitutionibus decretisque nostris non paruerit, contra eum nos acturos esse ecclesiasticis canonicisque sanctionibus.

Cauete igitur, ne que vobiscum paternè modò agentem, sollicitèque monentem, & in conspectu Dei vos hoc sacro loco deprecantem auditis: me eundem rursus, non in hac vita solum culpas vestras animaduertentem, sed in diuino præterea iudicio eandem accusantem audiat.

At ipse Deus, & pater noster, & Dominus Iesus Christus dirigat vias vestras in omni sancta obedientia; exhortetur corda vestra, & confirmet in omni opere, & sermone bono; ita vt dignè ambuletis vocatione qua uocati estis, per omnia ei placentes; sicque sanctis vestrarum virtutum progressionibus probati appareatis ante Deum, & patrem nostrum, in aduentu Domini nostri Iesu Christi, cum omnibus sanctis eius. Amen.

SYNO-